

วิทยานิพนธ์เรื่อง

การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษา
ในความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2

BY TEACHERS UNDER THE OFFICE OF NONTHABURI

EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

โดย

ปฎก มาลากุล ณ อยุธยา

ได้รับการพิจารณาให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

was submitted to the Faculty of the Royal Institute of Education
for the degree of Master of Education Administration

มหาวิทยาลัยรังสิต

ปีการศึกษา 2556

(ดร.ราชันย์ บุญธิมา)
ประธานกรรมการสอบ

(ผศ.ดร.ประยงค์ เนาวบุตร)
กรรมการ

(รศ.ดร.บุญเลิศ ส่องสว่าง)
กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา

(Associate Professor and Advisor)

Member and Advisor

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(ผศ.ร.ต.หญิง ดร.วรรณิ์ สุขสาตร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

28 ตุลาคม 2556

การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน
ระดับมัธยมศึกษาในความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2

GOOD GOVERNANCE MANAGEMENT SYSTEM OF PRIVATE SECONDARY
EDUCATION SCHOOL ADMINISTRATORS AS PERCEIVED BY
TEACHERS UNDER THE OFFICE OF NONTHABURI
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

โดย

ปฏิต มาลากุล ณ อยุธยา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต

ปีการศึกษา 2556

**GOOD GOVERNANCE MANAGEMENT SYSTEM OF PRIVATE SECONDARY
EDUCATION SCHOOL ADMINISTRATORS AS PERCEIVED BY
TEACHERS UNDER THE OFFICE OF NONTHABURI
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2**

BY

PADOL MALAKUL NA AYUTAYA

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
FACULTY OF EDUCATION**

GRADUATE SCHOOL, RANGSIT UNIVERSITY

2013

Thesis entitled

**GOOD GOVERNANCE MANAGEMENT SYSTEM OF PRIVATE SECONDARY
EDUCATION SCHOOL ADMINISTRATORS AS PERCEIVED
BY TEACHERS UNDER THE OFFICE OF NONTHABURI
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2**

by
PADOL MALAKUL NA AYUTAYA

was submitted in partial fulfillment of the requirements
for the degree of Master of Education in Educational Administration

Rangsit University
Academic Year 2013

(Rachan Boonthima, Ed.D.)
Examination Committee Chairperson

(Asst.Prof.Prayong Nouwabudra, Ph.D.)
Member

(Assoc.Prof.Bunlert Songsawang, Ed.D.)
Member and Advisor

Approved by Graduate School

(Asst.Prof.Plт.Off.Vanee Sooksatra, D.Eng.)

Dean of Graduate School

October 28, 2013

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง การบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษา ในทัศนะของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ทั้งนี้ได้รับความกรุณาจากบุคคลหลายท่านที่ได้ให้การช่วยเหลือ ขอขอบพระคุณ ดร.ราชันย์ บุญธิมา รศ.ดร.บุญเลิศ ส่องสว่าง ผศ.ดร. ประยงค์ เนาวบุตร ที่ได้กรุณาแนะนำ ตรวจสอบ แก้ไข ให้คำปรึกษา จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ขอขอบพระคุณ รศ.ประทุม เป็นสุวรรณ ประธานคณะกรรมการบริหาร หลักสูตร นายเฉลียว พงศาปาน นายวันชัย คงเพ็ชร นายประดิษฐ์ แก่นหอม นางวาณี ชูพิพัฒน์ ที่ให้ความกรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและให้คำแนะนำเพิ่มเติมจนทำให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้สำเร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ที่กรุณาให้ผู้วิจัย ดำเนินการเก็บข้อมูลจากบุคลากรในสังกัด จนได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยจนสำเร็จ และต้องขอขอบคุณ ดร.ไกรพุดิ ภิระกะจินดา ที่ปรึกษาพิเศษที่ให้คำปรึกษาแนะนำในการวิจัยครั้งนี้ ด้วย

สุดท้ายแห่งความสำเร็จคือ กำลังใจจากภรรยาและธิดา ที่เป็นส่วนสนับสนุนให้มีพลังในการศึกษานี้ จนจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ ขอขอบคุณเพื่อน และน้องๆ รุ่น 5 ทุกท่านที่คอยช่วยเหลือเป็นกำลังใจซึ่งกันและกันมา คุณความดีและคุณประโยชน์ทั้งหลายของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบเพื่อเป็นบุญกุศลแก่ คุณพ่อ คุณแม่ ผู้ล่วงลับไปแล้ว และครูอาจารย์ทุกท่าน ผู้ประสทาวิชา

ปฎุฒ มาลากุล ณ อยุธยา
ผู้วิจัย

5408155 : สาขาวิชาเอก : การบริหารการศึกษา ; ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ : หลักธรรมาภิบาล, การบริหารโรงเรียนเอกชน, ระดับมัธยมศึกษา,
ความคิดเห็นของครู

ปฎิถ ฆาลากูล ฅ อยุทธยา: การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน
เอกชน ระดับมัธยมศึกษาในความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2
(GOOD GOVERNANCE MANAGEMENT SYSTEM OF PRIVATE SECONDARY EDUCATION
SCHOOL ADMINISTRATORS AS PERCEIVED BY TEACHERS UNDER THE OFFICE
OF NONTHABURI EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2) อาจารย์ที่ปรึกษา: รศ.ดร.
บุญเลิศ ส่องสว่าง, 90 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาล
ในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ใน
ความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษา (2) เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลใน
การบริหารของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษา
จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ และระดับการศึกษา (3) ศึกษาข้อเสนอแนะการใช้หลักธรรมาภิบาล
ในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษาในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 จำนวน 240 คน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ
ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ Z-test, One-way ANOVA

ผลการวิจัยพบว่า

1) ระดับความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษาต่อผู้บริหารงานโรงเรียน
ตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก
ที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากและมากที่สุดในทุกด้าน ทั้งหลักนิติธรรม หลัก
คุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

ลายมือชื่อนักศึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ และระดับการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านเพศ พบว่า มีความแตกต่างกันในด้านหลักคุณธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านประสบการณ์ พบว่า มีความแตกต่างกันในด้านหลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านระดับการศึกษา พบว่า มีความแตกต่างกันในด้านหลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

ลายมือชื่อนักศึกษา .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

**5408155 : MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed.
(EDUCATIONAL ADMINISTRATION)**

**KEYWORDS : GOOD GOVERNANCE, PRIVATE SCHOOL ADMINISTRATION,
SECONDARY EDUCATION, PERCEIVED BY TEACHERS**

**PADOL MALAKUL NA AYUTAYA: GOOD GOVERNANCE MANAGEMENT
SYSTEM OF PRIVATE SECONDARY EDUCATION SCHOOL ADMINISTRATORS AS
PERCEIVED BY TEACHERS UNDER THE OFFICE OF NONTHABURI EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2. THESIS ADVISOR: ASSOC.PROF.BUNLERT SONGSAWANG,
Ed.D., 90 p.**

The objectives of this research were to (1) study the opinions of the secondary education teachers towards the school administration using the Good Governance of their administrator's management as perceived by secondary education teachers in the Private School under the office of Nonthaburi educational service area office 2. (2) compare using the Good Governance of their administration's management as perceived by secondary education teachers into main factor, namely sex and the teacher's working experiences and educational levels. (3) study the suggestion using the Good Governance of their administration's management as perceived by secondary education teachers.

The samples of this study consisted of 240 teachers working under of private secondary education school under the office of Nonthaburi educational service area office 2. The subjects employed by Proportional Random. The experimental instrument was a questionnaire. The data were analyzed by using Percentage, Means, Standard Deviation, Z-test, One-way ANOVA.

The findings of the study indicated that;

1) The opinion levels of the secondary education teachers in the private school under the office of Nonthaburi educational service area office 2 had a positive acceptance towards the Good Governance of their school administrators. The overall were at the highest level. When

Student's Signature .....

Padol Malakul

Thesis Advisor's Signature.....

Bunlert Songsa Wang

considering on the specifically were at a high and the highest level for all aspects were view on the virtue, rule of law, transparency, participation, responsibility, effectiveness and efficiency.

2) The result of comparison of the teachers' opinions towards the Good Governance of their school administrator's by namely sex, work experiences and educational level. The overall were no differences. When comparing on the specifically were found that: namely sex was findings different on the virtue with statistically significant at .05 level, the teacher's working experiences was findings different on the transparency, participation, responsibility with statistically significant at .05 level, and the educational levels was findings different on the virtue, participation, effective and efficient with statistically significant at .05 level

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

Student's Signature ..... *Aradit Muu* ..... Thesis Advisor's Signature..... *Bunlert S* .....

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญรูป	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 สมมติฐานการวิจัย	4
1.4 ขอบเขตการวิจัย	5
1.5 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	5
1.6 นิยามศัพท์	6
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
2.1 หลักแนวคิดในการบริหารการศึกษา	9
2.2 ความหมายและแนวคิดหลักธรรมาภิบาล	22
2.3 หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานครูโรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษา	33
2.4 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	36
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	41
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	41
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	43
3.3 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ	44

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	41
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	46
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	46
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	47
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	49
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเพื่อเปรียบเทียบตามความคิดเห็น ของครูระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนเอกชนต่อการบริหาร โรงเรียนของ ผู้บริหาร โรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานนทบุรี เขต 2	50
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหาร โรงเรียนโดยใช้หลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษาในความ คิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2	56
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	59
5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	59
5.2 สมมติฐานในการวิจัย	60
5.3 วิธีดำเนินการวิจัย	60
5.4 สรุปผลการวิจัย	61
5.5 อภิปรายผล	62
5.6 ข้อเสนอแนะในการวิจัย	64
5.7 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	64
บรรณานุกรม	65

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	69
ภาคผนวก ก	หนังสือขอความอนุเคราะห์
ภาคผนวก ข	รายนามผู้เชี่ยวชาญ และตารางแสดงการวิเคราะห์ค่า IOC
ภาคผนวก ค	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
ประวัติผู้วิจัย	90

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3.1	จำนวนประชากรในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นนทบุรี เขต 2	42
4.1	จำนวน และคำร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	50
4.2	แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการ บริหาร โรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษา ในความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานนนทบุรี เขต 2 ในภาพรวม (n = 240)	51
4.3	แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการ บริหาร โรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษา ในความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานนนทบุรี เขต 2 ในภาพรวม จำแนกตามเพศ	52
4.4	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เกี่ยวกับความคิดเห็นของครูระดับ มัธยมศึกษา โรงเรียนเอกชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหาร โรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนนทบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์	52
4.5	แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีการ LSD เกี่ยวกับความ คิดเห็นของครูมัธยม โรงเรียนเอกชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความโปร่งใส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนนทบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์	54
4.6	แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีการ LSD เกี่ยวกับ ความ คิดเห็นของครูมัธยมศึกษา โรงเรียนเอกชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิ บาล ด้านหลักการมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ 2 นนทบุรี จำแนกตามประสบการณ์	54

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.7	แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีการ LSD เกี่ยวกับ ความคิดเห็นของครูมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความรับผิดชอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์	55
4.8	แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีการ LSD เกี่ยวกับ ความคิดเห็นของครูมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความคุ้มค่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์	55
4.9	แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษา ในความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ในภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษา	56
4.10	ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษา ในความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2	57

สารบัญรูป

รูปที่

1.1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

หน้า

6

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ชนรรมากิบาลเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นในการปฏิบัติงานของระบบราชการไทยทุกระดับ ซึ่งรัฐบาลไทยได้พยายามที่จะผลักดันให้มีการใช้ในระบบราชการตั้งแต่มีการประกาศพระราชบัญญัติการศึกษาในปี 2542 เป็นต้นมา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โรงเรียนเป็นสถานศึกษาซึ่งเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติดังกล่าว จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องนำหลักชนรรมากิบาลมาใช้ เพื่อให้การบริหารการศึกษาเป็นไปอย่างดี มีประสิทธิภาพ มีความเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ ตลอดจนได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่ายในการบริหารการศึกษา ซึ่งจะทำให้การบริหารงานราชการจะส่งผลดีต่อเสถียรภาพของรัฐบาลและความเจริญก้าวหน้าของประเทศ ชนรรมากิบาล เป็นเรื่องสำคัญและเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกคนควรต้องมี ไม่ว่าจะเป็นพนักงานเอกชน ข้าราชการ ลูกจ้าง หรือนักการเมือง ที่สำคัญการมีผู้นำที่ดีและมีหลักชนรรมากิบาลจะทำให้วัตถุประสงค์ของการเป็นองค์กรบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กรนั้นๆ ทำให้เกิดความเชื่อมั่นแก่ลูกค้า หรือประชาชนผู้รับบริการในต่างประเทศได้ให้ความสำคัญกับระบบชนรรมากิบาลเป็นอย่างมาก ตัวอย่างของประเทศที่มีระบบชนรรมากิบาลที่ดีก็คือประเทศออสเตรเลีย สิงคโปร์ และเกาหลีใต้ ซึ่งเป็นประเทศที่ธนาคารโลกได้ให้คะแนนด้านชนรรมากิบาลค่อนข้างสูงในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ดูได้จาก ประเทศเกาหลีใต้ เมื่อเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ซึ่งสาเหตุหลักประการหนึ่งมาจากระบบชนรรมากิบาลที่อ่อนแอหรือบกพร่อง ทำให้เกาหลีใต้ต้องปฏิรูประบบชนรรมากิบาลควบคู่กับการปฏิรูปทางเศรษฐกิจ หลังจากที่ได้มีการปฏิรูประบบชนรรมากิบาล ภาครัฐบาลและภาคเอกชนก็ได้รับการยอมรับว่ามีการพัฒนาของการลดคอร์รัปชัน อีกประเทศหนึ่งคือประเทศสิงคโปร์ จัดได้ว่าเป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีต้นแบบการพัฒนาาระบบชนรรมากิบาลที่ดี จนปัจจุบันสิงคโปร์เป็นประเทศที่มีชื่อเสียงอย่างยิ่งในด้านความโปร่งใสการมีชนรรมากิบาลที่ดีและได้รับการจัดอันดับว่ามีสภาพแวดล้อมด้านชนรรมากิบาลที่ดีที่สุดในเอเชีย

แต่ในปัจจุบัน แม้ว่ารัฐบาลจะพยายามผลักดันให้มีการใช้ธรรมชาติโดยเฉพะอย่างยิ่ง ในวงการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน แต่สถานศึกษาทั้งหลายก็ยังไม่ค่อยได้ใช้หลักธรรมชาติเท่าใดนัก เนื่องจากสังคมไทยเป็นระบบอุปถัมภ์ทำให้นาหลักธรรมชาติมาใช้ยาก จะเห็นได้จาก การที่มีการตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดไว้ในมาตรา 6 ว่าการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง ร่างกายจิตใจสติปัญญาความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542 : 22) ซึ่งในการปฏิรูปการศึกษานี้ กระทรวงศึกษาธิการที่มีหน้าที่หลักทางด้านการศึกษาได้กำหนดนโยบายการศึกษาให้กับประชาชน เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถและมีความสุข การดำเนินการ ให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลัง และมีประสิทธิภาพ จำเป็นที่จะต้องมีการกระจายอำนาจและให้ทุก ฝ่ายมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ซึ่ง ในการจัดการศึกษานี้เพื่อให้ เป็นไปตามหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงให้มีการจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการ การศึกษาของไทย มีเอกภาพเชิงนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจ ไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตาม มาตรา 39 ที่กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการ บริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหาร ทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา โดยตรงจึงต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “ธรรมชาติ บาล” มาบูรณาการในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา และ ประชาชนเกิดความพึงพอใจต่อการบริการและบริหารจัดการมากขึ้น ในการกระจายอำนาจดังกล่าว นี้ จะทำให้สถานศึกษามีความคล่องตัว มีอิสระในการบริหารจัดการเป็นไปตามหลักการของการ บริหารจัดการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM) ซึ่งจะเป็นการสร้าง รากฐานและความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพได้มาตรฐาน และสามารถพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยยึดโรงเรียนเป็นศูนย์กลาง ในการตัดสินใจมุ่งให้โรงเรียนมี อิสระในการตัดสินใจได้ ด้วยตนเอง โดยยึดประโยชน์ที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ และให้มีการมี ส่วนร่วม (Participation) กำหนดให้บุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการจัดการศึกษามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการร่วมแสดงความคิดเห็นหรือร่วมกำกับดูแลและการ กระจายอำนาจ (Decentralization) ด้านการบริหารจัดการศึกษา ด้านวิชาการ งบประมาณ การ บริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและ สถานศึกษา เป็นผู้รับผิดชอบ

ดังได้กล่าวแล้วว่า รัฐบาลได้พยายามแก้ไขปัญหาโดยมีการกระจายอำนาจบริหาร การศึกษาลงไปสู่เขตการศึกษา เพื่อให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา เพราะท้องถิ่น ใกล้ชิดกับสถานศึกษาต่างๆ มากกว่า สามารถเข้าถึงและร่วมมือดูแลการบริหารการศึกษาได้อย่างทั่วถึง รัฐบาลไทยได้ออกระเบียบแนวทางการปฏิบัติงานอย่างรอบคอบ มีสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานปราบปรามการประพฤติมิชอบในวงราชการ มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานจากเขตการศึกษา มีการประชุมชี้แจงแนวทางการการปฏิบัติงาน และลงโทษผู้กระทำความผิดเป็นประจำ อันเนื่องมาจากผลของการบริหารงานที่ไม่ใช้หลักธรรมาภิบาล โรงเรียนซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการบริหารจัดการการศึกษาและให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนจึงมีความ จำเป็นที่จะต้องนำหลักธรรมาภิบาลมาบูรณาการในการบริหารจัดการการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่โรงเรียน และในการจัดการศึกษาสามารถนำเอาหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้เพื่อสร้างระบบบริหารจัดการ ระบบงานให้มีความทันสมัย ปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้และมีคุณธรรม รู้จัก สิทธิและหน้าที่การเป็นพลเมืองที่ดีและมีคุณภาพ ภายใต้การบริหารของผู้บริหารและครูจะต้องยึด หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการงาน พฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหารจึงมีความสำคัญต่อ การบริหารเป็นอย่างมาก การที่ผู้บริหารมีคุณธรรมจะก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ร่วมกันของบุคลากรภายในโรงเรียน เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทำให้เกิดความพึงพอใจและ มีความยินดีที่จะปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและเต็มความสามารถ มีความสามัคคีและเกิดความปรองดอง ในการบริหารโรงเรียนจะต้องมีการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับ บุคคล การเงิน การจัดซื้อ การจัดจ้าง การใช้งบประมาณ แต่จากการปฏิบัติงานจริงในเรื่องดังกล่าวเรามักจะได้รับข้อมูลที่มีการทุจริต มีเรื่องการร้องเรียนถึงความไม่โปร่งใสในการดำเนินการและการขาดหลักคุณธรรมและจริยธรรมไม่ ยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความ โปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า (ระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542) ทั้งนี้ จะเห็น ได้ว่า กฎหมาย ข้อบังคับ คำสั่งต่างๆ ถึงแม้มีให้ยึดปฏิบัติและมีความเข้มงวดก็ตาม โรงเรียนก็ยังไม่ ค่อยยึดปฏิบัติตามระเบียบ มีการฝ่าฝืน มีการทุจริต เป็นข่าวให้ได้ยินกันอยู่เนืองๆ เป็นปัญหาที่ยัง ไม่ได้รับการแก้ไขให้หมดไปได้

แต่ปัญหาดังกล่าวก็ยังคงมีอยู่ในวงราชการไทย โดยเฉพาะในวงการศึกษาของไทยด้าน การบริหารงานที่มักจะมีผู้ร้องเรียนถึงความไม่โปร่งใสหรือขาดคุณธรรมและจริยธรรม และ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยจะต้องเข้าร่วมกับสมาคมอาเซียน ประเทศไทยต้อง ปรับปรุงการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลให้มากยิ่งขึ้นกว่านี้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจจะศึกษา การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหาร ทั้ง 6 ประการ คือ หลักนิติ

ธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ในการบริหารโรงเรียนเพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ซึ่งจะเป็นแนวทางนำไปสู่การพัฒนาการจัดการศึกษาต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการศึกษาเรื่องการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษาในความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ผู้ศึกษาได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ในความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษา

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ในความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษาโดยจำแนกตามเพศ ประสบการณ์และระดับการศึกษา

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1. ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2. ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3. ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา ผู้ศึกษามุ่งศึกษาการบริหาร โรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 จำนวน 563 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2, สํารวจ, 10 มิถุนายน 2554)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 โดยใช้การคำนวณจากสูตรของยามาเน่ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% จากกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 240 คน แล้วจึงใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน (Proportional Random)

ตัวแปรที่จะศึกษา

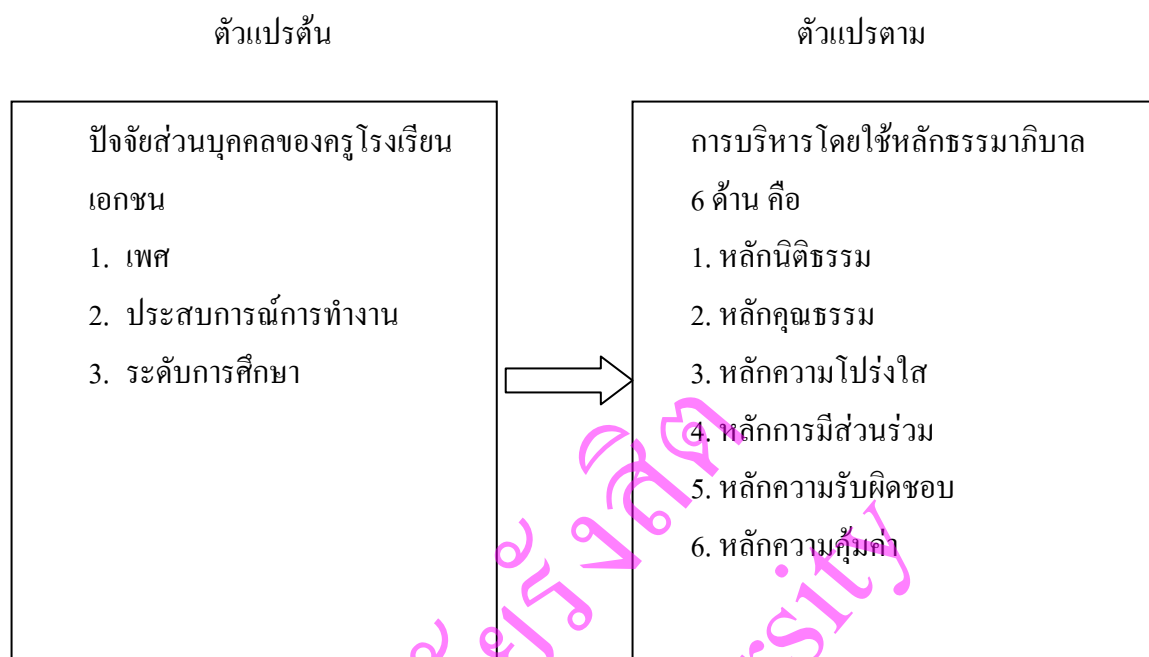
ตัวแปรต้นคือ สถานภาพปัจจัยส่วนบุคคล

1. เพศ
2. ประสบการณ์การทำงาน
3. ระดับการศึกษา

ตัวแปรตาม คือ การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล 6 ด้าน คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

1.5 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหาร โรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของ ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ในการบริหารจัดการ โรงเรียน ขึ้นพื้นฐานที่เป็นนิรนุคผลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการ บ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ใน 6 ด้าน คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่าโดยมีกรอบแนวคิดตามตาราง ดังนี้

รูปที่ 1.1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

1.6 นิยามศัพท์

1. หลักธรรมาภิบาล หมายถึง หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542

2. การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียน หมายถึง การนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีมามาเป็นแนวทางในการบริหารงานของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยกัน 6 ด้าน คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่าซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 หลักนิติธรรม หมายถึง การปกครองของผู้บริหารซึ่งประกอบด้วยกฎระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับต่างๆ ที่เป็นธรรม ตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสังคมและสมาชิกโดยมีการยินยอมพร้อมใจและถือปฏิบัติร่วมกันอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม

2.2 หลักคุณธรรม หมายถึง การปกครองโดยการยึดถือและเชื่อมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยการรณรงค์เพื่อสร้างค่านิยมที่ดีงามให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรหรือสมาชิกของสังคมถือปฏิบัติได้แก่ความซื่อสัตย์สุจริตความเสียสละความอดทนขยันหมั่นเพียรความมีระเบียบวินัยสามารถครองตน ครองคน และครองงาน

2.3 หลักความโปร่งใส หมายถึง การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา บุคลากรในโรงเรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการตรวจสอบความถูกต้อง สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของบุคลากรใน โรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย

2.4 หลักการมีส่วนร่วม หมายถึงการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการตัดสินใจปัญหาสำคัญไม่ว่าจะเป็นการแสดงความเห็น การมีส่วนร่วมสาธารณะ การปรึกษาหารือ และการแสดงประชามติอื่น

2.5 หลักความรับผิดชอบ หมายถึงการรับผิดชอบต่อการปฏิบัติของตนเองและหน่วยงาน ความตระหนักในหน้าที่ ความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา เคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างกัน กล้ารับผิดชอบในผลจากการกระทำของตนเองและพร้อมที่จะถูกตรวจสอบ

2.6 หลักความคุ้มค่า หมายถึง การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมถึงการพัฒนาทรัพยากรให้สมบูรณ์มีความยั่งยืน

3. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเป็น ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2

4. ครู หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งในการทำหน้าที่หลักทางด้าน การเรียนการสอนในโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2

5. เพศ หมายถึง เพศหญิง และเพศชาย

6. ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง ประสบการณ์ในการสอนที่แบ่งเป็นช่วงชั้น ได้แก่ 1-10 ปี, 11-16 ปี และมากกว่า 16 ปี

7. ระดับการศึกษา หมายถึงระดับการศึกษาที่แบ่งเป็น 2 ระดับคือ ระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี

8. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 หมายถึง องค์กรบริหารการศึกษาตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546 ซึ่งมีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนโรงเรียน โดยมีพื้นที่ในจังหวัดนนทบุรี ครอบคลุม 4 อำเภอ ประกอบด้วยอำเภอไทรน้อย อำเภอบางบัวทอง อำเภอบางใหญ่ และอำเภอปากเกร็ด

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2

2. เพื่อทราบสภาพปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2

3. เพื่อให้ผู้บริหาร โรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริม สนับสนุนแนวทางแก้ไขปัญหาในการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษาในความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ผู้ศึกษาจะกล่าวถึง คือ หลักแนวคิดในการบริหารการศึกษา ความหมายและแนวคิดหลักธรรมาภิบาล หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานครูโรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศและต่างประเทศ ดังต่อไปนี้

2.1 หลักแนวคิดในการบริหารการศึกษา

คำว่า “การบริหาร” มีความหมายได้หลายแนวทางซึ่งมีเป้าประสงค์เดียวกัน คือ ให้เกิดผลสัมฤทธิ์และเป้าหมายการดำเนินงานให้สำเร็จลุล่วงได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง ในด้านการบริหารการศึกษาถือว่า การบริหารเป็นเครื่องมือและกระบวนการที่ดำเนินการโดยผ่านทางสถาบันการศึกษา ก็คือ การที่จะกระทำการใดใดให้นักเรียนได้รับการศึกษาที่ถูกต้องจากครู ภายใต้ค่าใช้จ่ายที่ดำเนินการโดยรัฐ โดยให้นักเรียนได้รับประโยชน์สูงสุด การบริหารการศึกษา หมายถึง การใช้อิทธิพลต่อคนกลุ่มหนึ่ง คือ นักเรียน เพื่อให้มีความเจริญงอกงามสู่วัตถุประสงค์ที่ได้กำหนด โดยการใช้กลุ่มคนกลุ่มที่สองซึ่งได้แก่ครูในฐานะเป็นผู้ดำเนินการเพื่อให้วัตถุประสงค์บรรลุผลสำเร็จ ในวงการศึกษ การบริหารจะประกอบด้วยสิ่งต่างๆ ที่เราเรียกว่าการปกครอง และจะสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับคำต่างๆ เหล่านี้ เช่น การนิเทศ การวางแผน การสั่งการ การจัดองค์การ การควบคุม การแนะแนว และการออกระเบียบ ในที่นี้ผู้วิจัยและกล่าวถึง ความหมายของการบริหารโรงเรียน ขอบข่ายของ การบริหารงานใน โรงเรียน หลักแนวคิดในการบริหาร โรงเรียน คุณสมบัติและลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียน

2.1.1 ความหมายของการบริหารโรงเรียน

การบริหาร หมายถึง ความพยายามที่จะสั่ง แนะ และผสมผสานความพยายามของมนุษย์ ซึ่งมีจุดรวมที่มุ่งสู่จุดหมายปลายทางหรือเป้าหมายบางอย่าง การบริหารเป็นกิจกรรมที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารในองค์กร ซึ่งมีหน้าที่สั่งการ ให้ความสะดวกในการทำงานของกลุ่มคนที่มีวัตถุประสงค์เดียวกัน การบริหารการศึกษา หมายถึง การใช้อิทธิพล เพื่อให้นักเรียนมีความเจริญงอกงามสู่วัตถุประสงค์ที่ได้กำหนด โดยการใช้ครูในฐานะตัวแทน ดำเนินการเพื่อให้วัตถุประสงค์บรรลุผลสำเร็จ

การบริหาร โรงเรียนนั้นถือเป็นภารกิจที่สำคัญอย่างยิ่งของผู้บริหาร โรงเรียนที่จะต้องกำหนดแผนงานวิธีการตลอดจนขั้นตอนต่างๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพราะถ้าระบบบริหารไม่ดีพอจะทำให้ระบบภายในโรงเรียนกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่นๆ ของหน่วยงาน ได้ดังนั้นความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการบริหารโรงเรียนจึงขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของผู้บริหาร โรงเรียนเป็นสำคัญ ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารโรงเรียนไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้กล่าวไว้ว่า การบริหารโรงเรียนควรมีขอบเขตครอบคลุมงาน 6 งาน ได้แก่ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการ งานการเงินและพัสดุ งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน ทั้ง 6 งาน มีเป้าหมายหลักร่วมกันคือ ให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตร โดยมีงานวิชาการเป็นหลัก ส่วนงานอื่นเป็นงานที่สนับสนุนส่งเสริมงานวิชาการให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

รัชนิวรรณ ช้างวงศ์ (2542 : 13) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารโรงเรียนเป็นกระบวนการที่ใช้เทคนิคและทรัพยากรทางการบริหารของผู้บริหารเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถและคุณสมบัติตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดการบริหารงาน โรงเรียนจะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของผู้บริหารที่จะปฏิบัติภารกิจงานของ โรงเรียนประกอบด้วยการบริหารงานวิชาการการบริหารงานบุคลากรการบริหารงานกิจการนักเรียนการบริหารงานธุรการ การบริหารงานการเงินและพัสดุการบริหารงานอาคารสถานที่และการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ทิสนา แคมมณี และชนาธิป พรกุล (2544 : 29) กล่าวว่ากระบวนการบริหารจัดการผู้บริหารต้องเปลี่ยนวิธีคิดวิธีทำงานใหม่เป็นผู้นำทางความคิดการแก้ปัญหาการตัดสินใจเป็นครูฝึกทักษะและการจูงใจสร้างบุคลากรในการทำงานได้อย่างถูกต้องโดยเป็นบุคลากรที่มีจิตสำนึกแห่งคุณภาพและเข้าใจความเปลี่ยนแปลงผู้บริหารต้องสร้างนิสัยแห่งคุณภาพเกิดในโรงเรียนอันได้แก่ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสภาพแวดล้อมที่ทำงานและวิธีการทำงานโดยจัดกิจกรรม 5 ส. อย่างต่อเนื่องซึ่งจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคลากรในโรงเรียนการสร้างบรรยากาศและการสนับสนุน การทำงานเป็นทีมการปรับปรุงวิธีการทำงานหรือคุณภาพของงานอย่างต่อเนื่องการทำงานหรือกิจกรรมอย่างเป็นทางการและมีการควบคุมคุณภาพของกระบวนการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และทักษะในอาชีพปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและการเรียนรู้ตลอดเวลาการให้ทุกคนมีส่วนร่วมในงานและผูกพันกับงานการมีเป้าหมายของการพัฒนาสถานศึกษาไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษาโดยให้ผู้ปกครองชุมชนและองค์กรภายนอกมีส่วนร่วมในการกำกับส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา

สมคิด บางโม (2544 : 2) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารโรงเรียนคือกิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน ประชาชนหรือสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้าน เช่น ความสามารถ ทักษะคิด พฤติกรรม ค่านิยม คุณธรรมเพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคม โดยกระบวนการต่างๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผน ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน และการบริหารโรงเรียนเป็นแหล่งพัฒนาประชากรของประเทศสำคัญยิ่งเป็นหน่วยงานที่ใช้คน เงิน วัสดุอุปกรณ์จำนวนมากหากการจัดการบริหารในโรงเรียน ขาดประสิทธิภาพ ผลผลิตของโรงเรียนก็เหมือนนักเรียนที่สำเร็จออกไปย่อมมีประสิทธิภาพต่ำ ซึ่งส่งผลไปถึงการพัฒนาประเทศย่อจะล่าช้าตามไปด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549 : 64) การบริหารโรงเรียน หมายถึง การบริหารที่สอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปการศึกษา โดยจะต้องปรับปรุงระบบฐานข้อมูลและพัฒนาข้อมูลสารสนเทศ ปรับระบบงานงบประมาณเป็นแบบมุ่งเน้นผลงานพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาในรูปแบบใหม่ตามแบบใหม่ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยในโรงเรียน พัฒนาระบบตรวจสอบภายในปฏิบัติทุกด้าน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

วิโรจน์ สารรัตนะ (2554 : 3) ได้กล่าวว่าการบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์กรที่อาศัยหน้าที่การบริหารอย่างน้อย 4 อย่าง คือ การวางแผนการจัดองค์กร

การนำและการควบคุมผู้บริหารต้องเป็นผู้รับผิดชอบในกระบวนการดังกล่าวใช้ทักษะทางการบริหารแสดงบทบาทและหน้าที่ให้สอดคล้องกับระดับการศึกษารวมทั้งจะต้องเข้าใจสภาพแวดล้อมขององค์กรทั้งภายในและภายนอก

ประกอบ กุลเกลี้ยง และสิทธิพร ลิ้มบริบูรณ์ (2545) ได้กล่าวว่าการบริหารการศึกษาเป็นกิจกรรมที่สลับซับซ้อนกว่าการบริหารอื่น ๆ จึงต้องอาศัยรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพรูปแบบที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมไทยขณะนี้และเป็นมาตรฐานที่สากลยอมรับการศึกษาจึงควรบริหารในฐานะกิจกรรมเชิงมนุษยสัมพันธ์เป็นหลักสรุปได้ว่า การบริหารงานในโรงเรียนเป็นภารกิจของผู้บริหารโรงเรียน โดยใช้กระบวนการบริหารจัดการซึ่งประกอบด้วย การวางแผนการจัดองค์กรการนำและการควบคุม ซึ่งผู้บริหารต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพื่อให้การบริหารงานในสถานศึกษาบรรลุผลตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด

สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษาเป็นการวางแผนการจัดการให้โรงเรียนได้ดำเนินการเพื่อให้มีประสิทธิภาพ บุคลากรจะต้องมีจิตสำนึกในการปฏิบัติงานและมีการพัฒนาตนเองเพื่อเพิ่มศักยภาพของตนเองในการปฏิบัติงานเพื่อให้สถานศึกษาสำเร็จตามเป้าหมายมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.1.2 ขอบข่ายของการบริหารงานในสถานศึกษา

การบริหารงานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เมื่อพิจารณาภาระงานตามกรอบการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตามมาตรา 39 สามารถแบ่งกลุ่มงานสำคัญ 4 ด้าน คือ งานด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านบริหารทั่วไป โดยโครงสร้างองค์กรทั้ง 4 ด้านมีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านวิชาการ ประกอบด้วยงานหลักสูตรและการสอนงานนิเทศการศึกษา และพัฒนาคุณภาพการสอนงานกิจการและกิจกรรมนักเรียนงานสื่อห้องสมุดและเทคโนโลยีงานวัดผลประเมินผลและมาตรฐานคุณภาพวิชาการของโรงเรียนและงานการศึกษานอกระบบ
2. ด้านการงบประมาณ ประกอบด้วยงานนโยบายและแผนงานจัดหารายได้และกองทุนโรงเรียนงานบริหารทรัพย์สินและผลประโยชน์

3. ด้านบริหารบุคคล ประกอบด้วยงานวางแผนกำลังคนสรรหาคัดเลือกงานบรรจุแต่งตั้งและระบบทะเบียนบุคคลงานประเมินการพัฒนาบุคคลและงานวิจัยงานสวัสดิการและกองทุนบุคลากร

4. ด้านงานบริหารทั่วไป ประกอบด้วยงานธุรการและสารบรรณงานเลขานุการกิจกรรมการสถานศึกษาทางการเงินและการบัญชีงานพัสดุและการจัดจ้างบริการงานอาคารสถานที่ การพัฒนาพื้นที่และสิ่งแวดล้อมงานรักษาความปลอดภัยและระบบสัญญาณประชาสัมพันธ์

ในการบริหารจัดการเพื่อให้เป็นอิสระและความคล่องตัว รวมถึงจะได้มีการพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นเป็นเป้าหมายในการจัดการศึกษา คือ ทำให้ผู้เรียนเป็นคนดีเก่งและมีความสุขซึ่งขอบข่ายและภารกิจการบริหารการศึกษามีดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 30-32)

2.1.2.1 การบริหารวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักเป็นภารกิจหลักของโรงเรียนที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้โรงเรียนให้มากที่สุดด้วยเจตนาที่หวังจะให้โรงเรียนดำเนินการได้โดยอิสระคล่องตัวรวดเร็วสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนสถานศึกษาชุมชนท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้โรงเรียนมีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผลประเมินผลรวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียนชุมชนท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้โรงเรียนบริหารงานด้านวิชาการได้โดยอิสระคล่องตัวรวดเร็วและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนในสถานชุมชนและท้องถิ่นนั้นๆ
2. เพื่อให้การบริการและการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้มาตรฐานและมีคุณภาพสอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาและการประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาตนเองและการประเมินจากหน่วยงานภายนอก
3. เพื่อให้โรงเรียนพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาการเรียนรู้ที่สนองตามความต้องการของผู้เรียนชุมชนและท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

4. เพื่อให้โรงเรียนได้ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนและของบุคคลครอบครัวองค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นๆ อย่างกว้างขวาง

ภารกิจ

- 1) การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียน
- 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 3) การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
- 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 5) การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 7) การนิเทศการศึกษา
- 8) การแนะแนวการศึกษา
- 9) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
- 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
- 12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลครอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2.1.2.2 การบริหารงบประมาณ

การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนมุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหาร จัดการมีความคล่องตัวโปร่งใสตรวจสอบได้ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหาร งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของโรงเรียนรวมทั้งจัดหา รายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อ ผู้เรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้โรงเรียนบริหารงานด้านงบประมาณมีความเป็นอิสระ คล่องตัวโปร่งใสตรวจสอบได้
2. เพื่อให้ได้ผลผลิตผลลัพธ์เป็นไปตามข้อตกลงการให้บริการ

3. เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่ได้
อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

ภารกิจ

1. การจัดทำและเสนอของบประมาณ
  - 1.1 การวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษา
  - 1.2 การจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา
  - 1.3 การวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอของบประมาณ
2. การจัดสรรงบประมาณ
  - 2.1 การจัดสรรงบประมาณในโรงเรียน
  - 2.2 การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ
  - 2.3 การโอนเงินงบประมาณ
3. การตรวจสอบติดตามประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผล

การดำเนินงาน

- 3.1 การตรวจสอบติดตามการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
- 3.2 การประเมินผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
4. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
  - 4.1 การจัดการทรัพยากร
  - 4.2 การระดมทรัพยากร
  - 4.3 การจัดหารายได้และผลประโยชน์
  - 4.4 กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา
  - 4.5 กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา
5. การบริหารการเงิน
  - 5.1 การเงินจากคลัง
  - 5.2 การรับเงิน
  - 5.3 การเก็บรักษาเงิน
  - 5.4 การจ่ายเงิน
  - 5.5 การนำส่งเงิน
  - 5.6 การกักเงินไว้เบิกเหลืออมปี
6. การบริหารบัญชี
  - 6.1 การจัดทำบัญชีการเงิน

6.2 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน

6.3 การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชีทะเบียนและ

รายงาน

7. การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

7.1 การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา

7.2 การจัดหาพัสดุ

7.3 การกำหนดแบบรูปรายงานหรือคุณลักษณะเฉพาะ

และจัดซื้อจัดจ้าง

7.4 การควบคุมดูแลบำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ

2.1.2.3 การบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคลในโรงเรียนเป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้โรงเรียนสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของโรงเรียนเพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัวอิสระภายใต้กฎหมายระเบียบเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ความสามารถมีขวัญกำลังใจได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้การดำเนินงานด้านการบริหารงานบุคคลถูกต้องรวดเร็วเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล
- 2) เพื่อส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและมีจิตสำนึกในการปฏิบัติภารกิจ ที่รับผิดชอบให้เกิดผลสำเร็จตามหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์
- 3) เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพ โดยยึดมั่นในระเบียบวินัยจรรยาบรรณอย่างมีมาตรฐานแห่งวิชาชีพ
- 4) เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติมีความมั่นคงและความก้าวหน้าในวิชาชีพซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ภารกิจ

- 1) การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง

- 2) การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง
- 3) การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
- 4) วินัยและการรักษาวินัย
- 5) การออกจากราชการ

2.1.2.4 การบริหารทั่วไป

การบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กรให้บริการงานอื่นๆบรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริมสนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการให้บริหารการศึกษาทุกระดับมุ่งพัฒนาโรงเรียนให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสมส่งเสริมในการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียนตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลักโดยเน้นความโปร่งใสความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคลชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้การบริการสนับสนุนส่งเสริมประสานงานและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของโรงเรียนเป็นไปด้วยความเรียบร้อยมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. เพื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานของโรงเรียนต่อสาธารณชนซึ่งก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเจตคติที่ดีต่อมิสศรฐาและให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา

ภารกิจ

- 1) การดำเนินงานธุรการ
- 2) งานเลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 3) การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
- 4) การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
- 5) การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
- 6) งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 7) การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการงบประมาณบุคลากรและ

บริหารทั่วไป

- 8) การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
- 9) การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
- 10) การรับนักเรียน
- 11) การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย
- 12) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 13) การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน
- 14) การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
- 15) การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคลชุมชนองค์กรหน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
- 16) งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น
- 17) งานจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
- 18) งานบริการสาธารณะ
- 19) งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

2.1.3 หลักแนวคิดในการบริหารโรงเรียน

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management) คำว่า School-Based Management หรือ SBM นั้น เริ่มใช้คำนี้ในประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นครั้งแรก ในช่วงทศวรรษที่ 1980

Cheng, Yin Cheong (1996 : 44) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ตัวแทนคณะครู ผู้ปกครอง ชุมชน ฯลฯ ซึ่งมาร่วมตัวเป็นคณะกรรมการโรงเรียน ได้มีโอกาสจัดการศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ส่งผลให้โรงเรียนมีประสิทธิผลสูงขึ้นและได้รับการพัฒนาอย่างยั่งยืน

David, J.L. (1996 : 4-5) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นแนวทางหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษา โดยการกระจายอำนาจจัดการศึกษาไปยังโรงเรียนให้มากขึ้น โดยมีความเชื่อว่า การให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่มากขึ้นจะทำให้ประสิทธิภาพของโรงเรียนสูงขึ้น มีความยืดหยุ่นมากขึ้นและมีผลผลิตดีขึ้น

อุทัย บุญประเสริฐ (2546 : 1-2) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นรูปแบบและแนวคิดในการบริหารที่จะต้องมีการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษา จากส่วนกลางหรือจากเขตพื้นที่การศึกษาไปยังโรงเรียน โดยตรง ทำให้โรงเรียนมีอำนาจและความรับผิดชอบในการบริหารตนเองในลักษณะเชิงเบ็ดเสร็จ มีความคล่องตัวมีอิสระมากยิ่งขึ้น ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนในทุกด้านที่เกี่ยวกับภารกิจ ทั้งในด้านวิชาการและหลักสูตรการเงิน และการงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป

กล่าวโดยสรุปว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง แนวคิดการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังโรงเรียน โดยให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบและความคล่องตัวในการบริหารจัดการมากที่สุด โดยลักษณะการปฏิบัติมีรูปแบบของคณะกรรมการโรงเรียนในการบริหารโรงเรียน (School Board) หรือ สภาโรงเรียน (School Council) โดยคณะกรรมการโรงเรียนจะมีอำนาจหน้าที่ตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน การกำกับและสนับสนุน การส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ซึ่งคณะกรรมการโรงเรียนจะประกอบด้วย ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนครู ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนองค์กรชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหารโรงเรียน

ในการจัดการศึกษาปัจจุบันได้มีการปฏิรูปการศึกษาให้เป็นนิติบุคคลเพราะมีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็น เป็นคนดี มีความสามารถ และมีความสุข เป็นการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการกระจายอำนาจ และให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ทั้งนี้จะได้เป็นการสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และเป็นไปตามหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งให้มีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาของไทยมีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียนดังปรากฏในบทบัญญัติมาตรา 39 ที่ว่า กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง” การกระจายอำนาจจะทำให้โรงเรียนมีความคล่องตัว มีอิสระในการบริหารจัดการเพื่อให้เป็นไปตามหลักของการบริหารจัดการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM) เป็นการสร้างรากฐานและความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมีคุณภาพที่ได้มาตรฐาน โรงเรียนที่เป็นนิติบุคคลจึง หมายถึง โรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาที่กฎหมายยอมรับให้สามารถกระทำการต่างๆ ได้ด้วยตนเอง มีสิทธิและหน้าที่

ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎหมายอื่นซึ่งกำหนดสิทธิหน้าที่ของโรงเรียนไว้เป็นการเฉพาะ โรงเรียน นิติบุคคลย่อมมีสิทธิหน้าที่หรืออำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้ มีคุณธรรมและจริยธรรม มีความสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ ส่วนอำนาจหน้าที่ที่เพิ่มขึ้นในฐานะนิติบุคคล ได้กำหนดไว้ในมาตรา 59 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กำหนดให้โรงเรียนของรัฐที่เป็นนิติบุคคลมีอำนาจในการปกครองดูแล บำรุงรักษา ใช้จ่ายและจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของโรงเรียนที่เป็นราชพัสดุ ตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ และที่เป็นทรัพย์สินอื่น รวมทั้งจัดหารายได้จากการบริหารโรงเรียน และเก็บค่าธรรมเนียมโรงเรียนที่ไม่จัดหรือแย้งกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และภารกิจของโรงเรียน โรงเรียนที่เป็นนิติบุคคลตามเจตนารมณ์ของกฎหมายดังกล่าว นอกจากจะมีอำนาจหน้าที่และ ความรับผิดชอบให้ถือปฏิบัติแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการดำเนินกิจการ หรือบริหารงานทั้งงาน วิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารงานทั่วไปให้มีประสิทธิภาพ โดยยึดหลัก การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) และหลักการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี (Good Governance) ที่ยึดทั้งหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ดังนั้น ผู้อำนวยการโรงเรียนในฐานะ ผู้แทนนิติบุคคลจึงต้องระมัดระวังการปฏิบัติงาน เพราะอาจถูกฟ้องร้องกรณีไม่ปฏิบัติงานให้เป็นไป ตามกฎหมายแล้วทำให้ผู้อื่นเสียหาย ต้องระมัดระวังในการกระทำนิติกรรมสัญญาซึ่งต้องรับผิดชอบ ฐานละเมิด โดยเฉพาะทางการศึกษาในการบริหารงานการเงินและทรัพย์สินผู้อำนวยการโรงเรียน ต้องมีระบบการตรวจสอบ และรายงานที่ถูกต้องเป็นปัจจุบันมีการควบคุมรักษาทรัพย์สินให้อยู่ใน สภาพที่ใช้การได้เสมอ รวมทั้งระมัดระวังการใช้ประโยชน์จากเงินรายได้ที่เกิดจากทรัพย์สิน

ในปัจจุบันนี้ มีกระแสเรียกร้องที่ต้องการเห็นสภาพการศึกษาที่มีคุณภาพสูง ต้องการให้มีการตรวจสอบมากขึ้น ผู้ปกครองต้องการรู้ว่าบุตรหลานของตนเมื่ออยู่ใน โรงเรียนทำอะไรได้ดีเพียงไร และชุมชนต้องการที่จะมั่นใจว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ได้ตามมาตรฐานโรงเรียนที่มีระบบ การประกันคุณภาพการศึกษาหรือไม่อย่างไร โรงเรียนที่มีเสียงกล่าวขานว่าผู้บริหารไม่อยู่โรงเรียน ผู้บริหาร เผลอใจการ ทุจริตปล่อยปละละเลย ขาดภาวะผู้นำ ผู้สอนทิ้งห้องเรียน ไม่เอาใจใส่นักเรียน จากแนวความคิดดังกล่าว เพื่อให้โรงเรียนมีความคล่องตัว มีอิสระ มีความเข้มแข็งในการในการ ดำเนินกิจการจึงได้เริ่มดำเนินการสร้าง “ธรรมนูญ” ขึ้น โดยมีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่า ด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และประกาศในราชกิจจา

นุเบกษา เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2542 ระเบียบนี้มีผลบังคับใช้กับหน่วยงานของรัฐทุกหน่วย รวมทั้งหน่วยงานสถานศึกษาทุกแห่ง โดยระเบียบนี้ได้กำหนดให้ทุกหน่วยงานของรัฐดำเนินการบริหารจัดการ โดยยึดหลัก 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า มีความรับผิดชอบและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ปฏิบัติหน้าที่เป็นตัวอย่างแก่สังคม สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ทำงานด้วยความโปร่งใสและ มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

2.1.4 คุณสมบัติและลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน

คุณสมบัติและลักษณะของผู้บริหารเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้จากความรู้ความสามารถและลักษณะต่างๆ ของผู้นำที่จะนำมาใช้ในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพพร้อมบริหารกิจการเพื่อเป้าหมายอย่างมีทิศทางนั้น นักวิชาการและผู้บริหารหลายท่านได้ให้ความหมายรวมของคุณสมบัติและลักษณะของผู้บริหารที่จะบริหาร โรงเรียน กล่าวคือ

- 1) ต้องเป็นบุคคลที่มีไฟในการทำงาน หมายถึง จะต้องเป็นบุคคลที่มีความกระตือรือร้น มีความตั้งใจในกิจการงาน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาของงาน มีความมุ่งมั่นและมีความต้องการความก้าวหน้า
- 2) ต้องมีการสื่อสารสัมพันธ์ที่ดี คือ มีการลำดับเนื้อหาในการพูด ติดตามข่าวสารต่างๆ และสนใจข่าวสาร รวมถึงสามารถร่วมงานกับบุคคลอื่นได้อย่างดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย
- 3) ต้องมีการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ เสมอ คือ ต้องเป็นบุคคลที่มีความริเริ่มแก้ปัญหาต่างๆ ได้ดี มีวิธีการแก้ปัญหาได้หลายแนว นอกจากนี้ยังสามารถช่วยเหลือเพื่อนร่วมงาน หรือเสนอแนะสิ่งที่ดีแต่เพื่อนร่วมงานได้ดี มีการมุ่งพัฒนางาน สร้างแผนงานให้มีประสิทธิภาพได้ดี
- 4) มีภาวะการเป็นผู้นำ การที่จะมีภาวะผู้นำ ต้องเป็นบุคคลที่มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีความสนใจในส่วนรวมสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ เป็นบุคคลที่มีความสามารถโน้มน้าวผู้อื่นให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพมีความซื่อสัตย์ในหน้าที่และต่อองค์กร มีความรักในองค์กรและเพื่อนร่วมงาน นอกจากนี้ยังจะต้องมีความยุติธรรมไม่ลำเอียงให้ความเป็นธรรมแก่ทุกคนที่ร่วมงาน มีความรับผิดชอบสูงและเป็นบุคคลที่ต้องเก็บความลับได้เป็นอย่างดี

สถาบันพัฒนาผู้บริหาร โรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวโดยสรุปของการที่จะกำหนดคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนมีอาชีพไว้ 6 ประการ คือ

- 1) การเป็นผู้นำที่มีคุณธรรมจริยธรรมในเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับผู้บริหารการบริหารงานบุคคลตามแนวคิดของศาสนาและการบริหารจัดการภูมิปัญญาไทยเพื่อการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม
- 2) การเป็นผู้นำในการจัดระบบในเรื่องการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้การจัดและใช้สารสนเทศและการสื่อสารการจัดระบบเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมทั้งระบบ
- 3) การเป็นผู้นำในด้านวิชาการในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรเพื่อความเป็นเลิศ การพัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนรู้การพัฒนาคูตามแนวปฏิบัติการศึกษาการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพและการประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
- 4) การเป็นผู้นำในการบริหารจัดการในเรื่องการวางแผนกลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมการบริหารความขัดแย้งบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและมีเทคนิคการบริหารจัดการแนวใหม่
- 5) การเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชนในเรื่องการบริหารจัดการโรงเรียนเพื่อชุมชนและสังคมและการบริหารในบริบทที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคม
- 6) การเป็นผู้นำการพัฒนาตนเองในเชิงบริหารในเรื่องการพัฒนาตนเองเพื่อเป็นผู้บริหารมืออาชีพ

2.2 ความหมายและแนวคิดหลักธรรมาภิบาล

จากเหตุวิกฤติเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 ทำให้ไทยต้องกู้เงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ หรือ International Monetary Fund (IMF) ซึ่ง IMF ใช้ Good Governance หรือ ธรรมาภิบาลในการควบคุมลูกหนี้ ซึ่ง Good Governance นี้เป็นระบอบประชาธิปไตยเสรีนิยมที่เจ้าหน้าที่ หรือทุนต่างชาติสามารถเข้าไปตักตวงผลประโยชน์ได้อย่างสะดวกสบายโดยปราศจากความเสี่ยงจากการผันผวนทางการเมือง หลังจากนั้น รัฐบาลไทย จึงให้หน่วยงานรัฐปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล โดยสำนักนายกรัฐมนตรีได้บังคับใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 มีเนื้อหาให้การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ควรจัดหรือส่งเสริมให้สังคมได้อยู่บนพื้นฐานของหลักสำคัญอย่างน้อย 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า และพระ

ราชกฤษฎีกาว่าด้วยเกณฑ์และวิธี การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 โดยมีเนื้อหาพอสรุป คือ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน และหลักการกิจการของรัฐเกิดผลสัมฤทธิ์ มีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐ ลดขั้นตอนปฏิบัติงาน ยุบเลิกภารกิจของหน่วยงานที่ไม่จำเป็นต้องทำ ยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็นสำหรับภารกิจ กระจายอำนาจในการตัดสินใจ อำนาจความสะดวกให้ประชาชน ตอบสนองความต้องการของประชาชน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2547 : 6 ก)

แนวคิดในการพัฒนาหลักการธรรมาภิบาล หรือระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี มีการกล่าวถึงเป็นระยะในแวดวงของนักวิชาการ ตั้งแต่ช่วงก่อนการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ซึ่งได้มีการกล่าวถึงในแผนพัฒนาฯ ฉบับดังกล่าว และเมื่อปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจและการเงิน เมื่อรัฐบาลของนายกรัฐมนตรีนายชวน หลีกภัย ได้เข้ามาบริหารประเทศในปลายปี พ.ศ. 2540 ภาวะแวดล้อมและเงื่อนไขการวิกฤติเศรษฐกิจ ทำให้รัฐบาลต้องหันมาให้ความสนใจประเด็นนี้อย่างจริงจัง โดยได้พิจารณาเห็นความจำเป็นที่ประเทศชาติต้องมีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพลิกฟื้นภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจและบูรณะบ้านเมือง สร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศ ผู้วิจัยจะขอกล่าวถึงความหมายของหลักธรรมาภิบาล หลักการของธรรมาภิบาล และองค์ประกอบของธรรมาภิบาล

2.2.1 ความหมายของหลักธรรมาภิบาล

UNDP (United Nation Development Program) (2543 : 85) หน่วยงานสังกัดองค์การสหประชาชาติได้ให้นิยามความหมายของ Good Governance หรือธรรมาภิบาลว่า คือ การใช้อำนาจทางการเมืองการบริหารและเศรษฐกิจในการดำเนินภารกิจกิจกรรมต่างๆ ของประเทศในทุกระดับ โดยมีกลไกกระบวนการสถาบันซึ่งประชาชนและกลุ่มต่างๆ สามารถแสดงออกถึงความต้องการ ผลประโยชน์การใช้สิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายการประสานประนีประนอมความแตกต่างโดยผ่านกลไกกระบวนการและสถาบันเหล่านั้น

ธีรยุทธ บุญมี (2541 : 9-11) ได้ให้ความหมายว่าเป็นการบริหารจัดการประเทศที่ดีในทุกๆ ด้านและทุกๆ ระดับการบริหารจัดการที่ดีดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีหลักคิดที่ว่าทั้งประชาชนข้าราชการบริหารประเทศเป็นหุ้นส่วน (Partnership) กันในการกำหนดชะตากรรมประเทศแต่การเป็นหุ้นส่วนไม่ใช่หลักประกันว่าจะเกิดธรรมาภิบาลหรือ Good Governance ยังต้อง

หมายถึงการมีกฎเกณฑ์กติกาที่จะให้เกิดความโปร่งใสตรวจสอบได้ประสิทธิภาพความเป็นธรรม และการมีส่วนร่วมของสังคมในการกำหนดนโยบายบริหารตรวจสอบประเมินผลอย่างจริงจัง

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2542 : 30) นำเสนอว่า ธรรมาภิบาล มาจากคำว่า ธรรมะและอภิบาล ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษใช้คำว่า Good Governance หมายถึง การบริหารจัดการที่ดี ทำให้ผู้มีส่วนได้เสียทุกคน ทุกกลุ่ม ได้ในส่วนที่ควรจะได้ ด้วยวิธีการบริหารที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีความรับผิดชอบ ยึดมั่นในหลักคุณธรรม และตอบสนองความต้องการของคนที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ

อนันท์ ปันยารชุน (2542 : 14) นำเสนอว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง เป็นผลลัพธ์ของการจัดกิจกรรมซึ่งบุคคลและสถาบันทั่วไป ภาครัฐและภาคเอกชนมีผลประโยชน์ร่วมกันได้กระทำลงไป ในหลายทาง มีลักษณะเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจนำไปสู่การผสมผสานผลประโยชน์หลากหลายและขัดแย้งกันได้

ทิพาวดี เมฆสวรรค์ (2543 : 86) ได้ให้ความเห็นว่า ธรรมาภิบาลหรือ Good Governance นี้เป็นเรื่องที่ทุกสังคมทุกประเทศไม่ว่าเป็นประเทศกำลังพัฒนาหรือพัฒนาแล้วต้องการให้เกิดขึ้นคำว่า Governance เป็นคำเก่าที่มีมานานแล้ว หมายถึง กรอบในการบริหารจัดการขององค์กรต่างๆ ในการบริหารระบบบริษัท ก็จะเรียกว่า Corporate Good Governance ในราชการก็เรียกว่า Public Governance ซึ่งกรอบการบริหารจัดการนี้ มีทั้งดีและไม่ดีที่ดีเรียกว่า Good Governance ที่ไม่ดีเรียกว่า Bad Governance

จากความหมาย ที่กล่าวมาถึง คำว่า Good Governance ข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า Good Governance จะให้ความสำคัญกับองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ

1) ภาครัฐ (Public Sector) ซึ่งจะมีส่วนเสริมสร้าง และปฏิรูปการเมืองกฎหมาย และการบริหารราชการ

2) ภาคเอกชน (Private Sector) ซึ่งจะมีส่วนในการประกอบธุรกิจที่ดี และดำเนินธุรกิจอย่างซื่อสัตย์สุจริต และมีความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมซึ่งจะทำให้ประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรือง

3) ภาคประชาชนหรือองค์กรต่างๆ (Civil Society) จะมีส่วนในการเกื้อหนุนในการดำเนินการทางเศรษฐกิจสังคมการเมืองโดยการระดมกลุ่มต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ และสามารถตรวจสอบทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนให้ตั้งอยู่ในความถูกต้องได้

ซึ่งเมื่อก้าวโดยสรุปแล้ว ธรรมาภิบาล (Good Governance) หมายถึง การบริหารการ จัดการทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อการพัฒนาของประเทศโดยสามารถที่จะมีการเชื่อมโยง องค์ประกอบทั้ง3ส่วนของสังคมคือภาครัฐภาคเอกชนและภาคประชาสังคมซึ่งจะสนับสนุนกันและ กันก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจสังคมการเมืองอย่างสมดุลส่งผลให้สังคมดำรงอยู่ ร่วมกันอย่างสันติตลอดจนมีการใช้อำนาจในการพัฒนาประเทศชาติให้เป็นไปอย่างมั่นคงยั่งยืน

นฤมล ทับจุมพล (2546 : 15-31) โดยได้ให้ความหมายว่า เป็นลักษณะและวิถีทางของการ ที่มีการใช้อำนาจทางการเมืองเพื่อจัดการงานของบ้านเมือง โดยเฉพาะการจัดการทรัพยากรทาง เศรษฐกิจและสังคมของประเทศเพื่อการพัฒนาโดยนัยของความหมายของธนาคารโลก เป็นการ ชี้ให้เห็นความสำคัญของการมีธรรมาภิบาลเพื่อช่วยในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้รัฐบาล สามารถให้บริการที่มีประสิทธิภาพ มีระบบที่ยุติธรรม มีกระบวนการกฎหมายที่อิสระที่ทำให้มีการ ดำเนินการให้เป็นไปตามสัญญา อีกทั้งระบบราชการฝ่ายนิติบัญญัติ และสื่อที่มีความโปร่งใส รับผิดชอบและตรวจสอบได้

ระพี สาคริก (http://www.openbase.in.th/files/%20_95.doc, 17 พฤษภาคม 2556) ให้ความหมายของธรรมาภิบาลไว้ว่า หมายถึง การปกครองโดยใช้หลักธรรมเป็นพื้นฐาน การใช้ หลักธรรมคุ้มครองรักษา จึงเป็นสิ่งที่หลายคนกำลังต้องการ อาจมีเหตุสืบเนื่องมาจากการอยู่ร่วมกัน ของคนในสังคมยุคปัจจุบันขาดหลักธรรม ซึ่ง “ผู้นำ” กลุ่มไม่ว่าเล็กหรือใหญ่นำมาใช้ปฏิบัติต่อผู้อื่น ซึ่งอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบ ในการจัดการของตน จึงทำให้ผู้ที่ดำเนินชีวิตและปฏิบัติงานอยู่ภายใต้ รมเงา จำต้องได้รับ ความเดือดร้อนทางใจ และสานไปถึงร่างกายด้วย โดยที่โทษมีคนรวมกันเป็น กลุ่มไม่ว่ารูปแบบใดย่อมมีพื้นฐาน และเหตุผลเหมือนกัน

ธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย หรือ The Asia Development Bank (ADB) กล่าวว่า ธรรมาภิ บาลคือ การมุ่งความสนใจไปที่องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ แน่ใจว่านโยบายที่กำหนดไว้ได้ผล หมายถึง การมีบรรทัดฐานเพื่อให้มีความแน่ใจว่ารัฐบาลสามารถ สร้างผลงานตามที่สัญญาไว้กับประชาชนได้ (อมรา พงศาพิชญ์ และนิตยา ภัทรลิตระพันธ์, 2541)

องค์การสหประชาชาติ หรือ United Nations (UN) ให้ความสำคัญกับธรรมาภิบาล เพราะ เป็นหลักการพื้นฐานในการสร้างความเป็นอยู่ของคนในสังคมทุกประเทศให้มาพัฒนาที่เท่าเทียม กันและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การดำเนินการนี้ต้องเกิดจากความร่วมมือระหว่างภาครัฐและ ภาคเอกชน เพื่อกระจายอำนาจให้เกิดความโปร่งใส ธรรมาภิบาล คือการมีส่วนร่วมของประชาชน

และสังคมอย่างเท่าเทียมกัน และมีคำตอบพร้อมเหตุผลที่สามารถชี้แจงกันได้ (สถาบันพระปกเกล้า , 2544 : 7)

องค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น JICA กล่าวถึง ธรรมนูญว่า เป็นรากฐานของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม โดยกำหนดให้รัฐบาลมีหน้าที่ที่จะส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างบรรยากาศให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน พึ่งตนเองได้และมีความยุติธรรมทางสังคม (อมรา พงศาพิชญ์, 2541 : 68-81)

United Nations and Development Programme (UNDP) ให้คำนิยามของคำธรรมนูญว่า หมายถึง การดำเนินงานของภาคการเมือง การบริหาร และภาคเศรษฐกิจที่จะจัดการกิจการของประเทศในทุกระดับ ประกอบด้วยกลไก กระบวนการและสถาบันต่างๆ ที่ประชาชนและกลุ่มสามารถแสดงออกซึ่งผลประโยชน์ปกป้องสิทธิของตนเองตามกฎหมาย และแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันบนหลักการของการมีส่วนร่วม ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ การส่งเสริมหลักนิติธรรม เพื่อให้มั่นใจว่าการจัดลำดับความสำคัญทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ยืนอยู่บนความเห็นพ้องต้องกันทางสังคม และเสียงของชนยากจนและผู้ด้อยโอกาสได้รับพิจารณาในการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการพัฒนา (สุจิต นิมิตกุล, 2543 : 13-24)

2.2.2 หลักการของธรรมนูญ

ระเบียบสำนักนายก ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 มุ่งเน้นให้หน่วยงานของรัฐดำเนินงานตามภาระหน้าที่ โดยยึดหลักการพื้นฐานอย่างน้อย 6 ประการ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2549 : 4-8) ดังนี้

1) หลักนิติธรรม

หลักนิติธรรม หมายถึง การตรากฎหมายที่ถูกต้อง เป็นธรรมการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย การกำหนดกฎ กติกา และการปฏิบัติตามกฎ กติกา ที่ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพ ความยุติธรรมของสมาชิก

ในระดับประเทศ หมายถึง กระบวนการเสนอร่างกฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่างๆ เป็นไปด้วยความชอบธรรม เนื้อหาของกฎหมายมีความทันสมัย เป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้นจะต้องไม่ขัดกับรัฐธรรมนูญ บังคับใช้กับทุกคนอย่างเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ และไม่ขัดแย้งกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย

ในระดับภาครัฐ หมายถึง การปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบที่ใช้ในการบริหารงานร่วมกันภายใต้ภาครัฐ เช่น กฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ พัสดุ และบริหารงานบุคคล ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างการศึกษาปรับปรุงตามแผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ เพื่อให้เนื้อหามีความทันสมัย และเอื้อต่อการบริหารงานที่คล่องตัวและรับผิดชอบต่อผลงาน และประชาชนของแต่ละองค์กร

ในระดับองค์กร หมายถึง กฎ กติกา ที่ใช้ในการบริหารงานภายใน เช่น การมาทำงานหรือเข้าประชุมให้ตรงต่อเวลา การให้บริการประชาชนอย่างเสมอภาคกัน รวมถึงข้อตกลง การปรับเปลี่ยนหน้าที่ภายในองค์กร

2) หลักคุณธรรม

หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริมสนับสนุน ให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบ วินัย ประกอบอาชีพสุจริต จนเป็นนิสัยประจำชาติ

ในระดับประเทศ ประชาชนแต่ละคนทำหน้าที่อย่างถูกต้อง คือ เลือกทำงานที่สุจริตและเป็นประโยชน์ต่อสังคม ต่อส่วนรวม ปฏิบัติตามกฎหมายและเป็นพลเมืองดี คือ ถือปฏิบัติตามจรรยาบรรณ ได้แก่ สัจจะ (การรักษาความลับ) ทมะ (การรู้จักข่มใจตนเอง) ขันติ (การอดทน อดกลั้น และอดออม) และจาคะ (การรู้จักละวางความชั่ว ความทุจริต) ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานแก่คนไทยทุกคนในโอกาสครบ 200 ปี กรุงรัตนโกสินทร์ (ปี พ.ศ. 2525) ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่ประชาชนด้วย

ในระดับภาครัฐ ผู้แทนประชาชนที่เข้าไปบริหารราชการต้องเข้าสู่หน้าที่ด้วยความชอบ ทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายการเมือง และฝ่ายประจำจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย

ในระดับองค์กร เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ให้ความสำคัญ ยุติธรรมแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งจัดระบบงานที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน และปฏิบัติตามข้อบังคับ ก.พ. ว่าด้วย จรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2537 คือ มีจรรยาบรรณต่อตนเอง ต่อหน่วยงาน ต่อผู้บังคับบัญชา ต่อผู้ร่วมงาน และต่อประชาชนและสังคม

3) หลักความโปร่งใส

หลักความโปร่งใส หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไก การทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส

ในระดับประเทศ ประชาชนมีอิสระในการสื่อสาร สื่อมวลชนสามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่และมีจริยธรรม มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องได้

ในระดับภาครัฐ การตัดสินใจและการปฏิบัติงานของภาครัฐต้องมีความโปร่งใส เรื่องนี้เป็นประเด็นสำคัญในการตัดสินใจลงทุนที่เหมาะสมของภาคธุรกิจ ข้อมูลข่าวสารของภาครัฐ จะช่วยให้ภาคธุรกิจเอกชนและประชาชนตัดสินใจได้ถูกต้อง และประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงานของภาครัฐได้ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ช่วยให้ประชาชนมีโอกาสกว้างขวางในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่างๆ ของรัฐเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อที่ประชาชนจะสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องกับความเป็นจริง อันเป็นการส่งเสริมให้มีความเป็นรัฐบาลโดยประชาชนมากยิ่งขึ้น

ในระดับองค์กร ประชาชนรู้ขั้นตอนที่จะติดต่องาน และสามารถตรวจสอบการทำงานได้ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542 กำหนดให้หน่วยงาน ของรัฐกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาการ ปฏิบัติราชการเพื่อประชาชน และภายในองค์กรจะต้องมีความโปร่งใสในการตัดสินใจ การบริหารงาน เงิน คน มีการสื่อสารที่ดีภายในด้วย เช่น มีการกระจายข่าวรายวันหรือรายสัปดาห์ เพื่อให้สมาชิกในองค์กรได้ทราบความเคลื่อนไหวขององค์กร

4) หลักความมีส่วนร่วม

หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็น ในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศไม่ว่าด้วยการแจ้ง ความเห็น การได้ สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่นๆ

ในระดับประเทศ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 กำหนดให้บุคคลย่อมมีสิทธิมีส่วนร่วมในการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่จะมีส่วนหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิ และเสรีภาพของตน (มาตรา 60) และให้รัฐส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ กำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ (มาตรา 76) นอกจากนี้ยังให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบ

สาธารณูปโภคและ สาธารณูปการ ตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัด นั้น (มาตรา 78) และให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาอบรมด้วย (มาตรา 81)

ในระดับภาครัฐ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการรับฟังการแสดงความคิดเห็นในปัญหาสำคัญของชาติที่มีข้อโต้แย้ง หลายฝ่ายเพื่อเป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจของรัฐในการดำเนินงานอันมีผลกระทบต่อประชาชน และควรมีการสำรวจความเห็นของผู้รับบริการเพื่อปรับปรุงงานให้เกิดประโยชน์สูงขึ้น

ในระดับองค์กร จะต้องมีการวางระบบการรับฟังความเห็นและการรับเรื่องร้องทุกข์ที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนส่วนร่วม และขณะเดียวกันภายในองค์กรเองจะต้องสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการบริหารภายในด้วย

5) หลักความรับผิดชอบ

หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลดี และผลเสียจากการกระทำของตน

ในระดับประเทศ ประชาชนรู้ เข้าใจการใช้สิทธิ เสรีภาพ และปฏิบัติหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและใช้อำนาจโดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และมีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของภาครัฐ ธุรกิจเอกชนมีหน้าที่สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ให้ผู้บริโภคและไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่น

ในระดับภาครัฐ มาตรา 88 ของรัฐธรรมนูญกำหนดแนวทางสำหรับการตรากฎหมายและการกำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน โดยในการแถลงนโยบายต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรีที่จะเข้ารับบริหารราชการแผ่นดิน ต้องชี้แจงต่อรัฐสภา ให้ชัดเจนว่าจะดำเนินการใดเพื่อบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ และต้องจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการรวมทั้งปัญหาและอุปสรรค เสนอต่อรัฐสภา ปีละหนึ่งครั้ง การจัดสรรหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำจะต้องมีความชัดเจน โดยให้ฝ่ายการเมืองรับผิดชอบในเรื่องนโยบาย ส่วนฝ่ายประจำรับผิดชอบในการดำเนินการให้บรรลุผลตามนโยบาย กรณีเกิดปัญหาในสังคม ภาครัฐต้องชี้แจงต่อประชาชนได้

ในระดับองค์กร มีการกำหนดโครงสร้างและระบบการใช้อำนาจรัฐใหม่ มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ ลงสู่ระดับล่าง เพื่อให้ความรับผิดชอบในทุกกระดับมีความชัดเจน และมีรายงานประจำปี รายงานผลการปฏิบัติงาน ที่มีตัวชี้วัดความสำเร็จณรงค์ให้ประชาชนรับผิดชอบด้วย

6) หลักความคุ้มค่า

หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัด ใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

ในระดับประเทศ การใช้ทรัพยากรของประเทศต้องเป็นไปด้วยความประหยัด หมุนเวียนใช้ และสร้างทดแทนใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ พยายามลดการเกิดมลภาวะทั้งในดิน ในน้ำ และบนอากาศ เพื่อการส่งมอบทรัพยากรที่มีความสมบูรณ์ให้คนไทยรุ่นถัดไป

ในระดับภาครัฐ ทุกหน่วยงานจะต้องใช้งบประมาณอย่างประหยัด มีรายงานผลการทำงานและแสดงประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรต่อสาธารณะ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีความเข้าใจอย่างดี ในเรื่องประสิทธิภาพและความคุ้มค่าของโครงการ

ในระดับองค์กร ผู้บริหารต้องทบทวนงานในความรับผิดชอบทั้งหมดเพื่อพิจารณาถ่ายโอนงานที่ภาคธุรกิจ เอกชน หรือภาคประชาชนทำได้มีประสิทธิภาพสูงกว่าออกไป เลือกนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ และพัฒนาความสามารถของเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

2.2.3 องค์ประกอบของธรรมาภิบาล (Good Governance)

หลักการโดยทั่วไปธรรมาภิบาลจะมีหลักการใหญ่ๆ 5 ประการ คือ

2.2.3.1 ความชอบธรรม (Legitimacy) หมายถึง การปกครองบริหาร โดยให้สอดคล้องกับกฎระเบียบและกฎหมาย ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่นี้จะต้องมีอำนาจตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่นซึ่งนอกจากจะปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายแล้ว จะต้องมิเหตุผลอันเป็นที่ยอมรับกับประชาชนได้อีกด้วย งบประมาณ ทุกเรื่องราวต้องเป็นประเด็นเรื่องของความชอบธรรม ดังนั้น ความชอบธรรมจะต้องเป็นเรื่องที่สอดคล้องตามกฎหมายเป็นที่ยอมรับของประชาชนส่วนใหญ่และต้องมีความมีเหตุมีผลและความเหมาะสมอีกด้วย

2.2.3.2 การมีส่วนร่วม (Participation) การปกครองบริหารในลักษณะของธรรมาภิบาล จะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องจากผลรวมโดยตรงจากนโยบาย มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมของประชาชนนอกจากจะเป็นการปฏิบัติตามสิทธิเสรีภาพภายใต้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยแล้ว ยังเป็นการสร้างความยอมรับและความชอบธรรมในกรณีที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่เห็นด้วยกับนโยบายดังกล่าวอย่างบริสุทธิ์

2.2.3.3 ความโปร่งใส (Transparency) ในหลักการของธรรมาภิบาลนั้น จะต้องไม่มีการกล่าวอ้างถึงความลับของทางราชการที่มีอาจจะเปิดเผย ยกเว้นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง ข้อมูลและเหตุผลของนโยบายต่างๆ ต้องเปิดเผยให้ประชาชนทราบโดยละเอียด การใช้จ่ายงบประมาณต้องมีการชี้แจงได้อย่างสมเหตุสมผล การปกครองบริหารที่เน้นหลักธรรมาภิบาลจะต้องยึดหลักความโปร่งใสในการตัดสินใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดิน

2.2.3.4 การมีความรับผิดชอบ (Accountability) หมายถึง การใดๆ จะต้องสามารถชี้แจงกับประชาชนได้ถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในลักษณะของการแจกแจงได้ หลักธรรมาภิบาลที่ผู้ใช้อำนาจหรือข้าราชการแผ่นดินในกระทรวง ทบวง กรม หรือระดับท้องถิ่น ต้องรับผิดชอบต่อประชาชนอธิบายได้โดยละเอียด สิ่งที่ต้องกระทำโดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายงบประมาณ

2.2.3.5 ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and Effectiveness) ประสิทธิภาพ หมายถึง การทำโครงการให้สำเร็จด้วยการ ใช้งบประมาณ เวลา และทรัพยากรให้น้อยที่สุด ประสิทธิภาพได้แก่ผลลัพธ์ (Outcome) ที่แสดงผลถึงความสำเร็จของงาน โดยหลักธรรมาภิบาลต้องมีทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการใช้ทรัพยากรให้สมค่าที่สุด

หลักธรรมาภิบาลจะได้รับการนำไปปฏิบัติย่อมขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมการเมืองของผู้ใช้อำนาจ ถ้าวัฒนธรรมของผู้ใช้อาจการปกครองบริหารไม่คำนึงถึงความชอบธรรม มุ่งเน้นแต่การหาผลประโยชน์ ทำให้ขาดความโปร่งใส ละเลยต่อสัญญาที่ให้กับประชาชน มีแนวโน้มที่จะเสนอโครงการใหญ่ๆ เพื่อผลประโยชน์ที่ซ่อนเร้นต่างๆ ที่ไม่สอดคล้องกับความจำเป็นก็ย่อมไม่สามารถจะปกครองบริหารประเทศตามหลักธรรมาภิบาลได้ ความชอบธรรมที่ดี ความโปร่งใสที่ดี ความรับผิดชอบที่ดี การฟังเสียงของประชาชนที่ดี การคำนึงถึงประสิทธิภาพประสิทธิผลที่ดี นอกจากจะขึ้นอยู่กับระบบการควบคุมที่อาจจะมีขึ้นตามรัฐธรรมนูญแล้ว ยังต้องอาศัยตัวแปรที่สำคัญยิ่งอันได้แก่ วัฒนธรรมทางการเมือง จริยธรรมของผู้ปกครองบริหาร อุดมการณ์ของผู้ใช้อำนาจรัฐ ถ้าผู้อยู่ในฐานะที่จะตัดสินใจนโยบาย ขาดจริยธรรม ขาดอุดมการณ์ ขาดจิตวิญญาณของความเป็นประชาธิปไตย ธรรมาภิบาลย่อมปรากฏเป็นเพียงหลักการที่สวยงามแต่บกพร่องในทางปฏิบัติอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (ลิขิต ธีรเวคิน, 2548 : 8-10)

เพื่อให้ตอบสนองต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 กระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีหน้าที่หลักทางด้านกำหนดยุทธศาสตร์ศึกษาให้กับประชาชนจึงต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “ธรรมาภิบาล” มาบูรณาการในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา และประชาชนเกิดความพึงพอใจต่อการบริการและบริหารจัดการมากขึ้น หลักดังกล่าว ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ซึ่งหลักธรรมาภิบาล อาจนำมาบูรณาการเข้ากับงานด้านต่างๆ ของโรงเรียน ได้แก่ การดำเนินงานด้านวิชาการงบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนเป็นคนดี เป็นคนเก่ง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยกำหนดให้โรงเรียนที่มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายมหาชนที่จัดบริการสาธารณะย่อมจะมีอิสระในการบริหารทั้งด้านทรัพยากรบุคคล และอำนาจหน้าที่ในกรอบที่กฎหมายให้อำนาจไว้ การมีกฎหมายกำหนดให้โรงเรียนเป็นนิติบุคคลมีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะทำให้โรงเรียน มีอิสระ ความเข้มแข็งในการบริหาร เพื่อให้การบริหารเป็นไปอย่างคล่องตัว รวดเร็ว และสอดคล้องกับความต้องการของผู้อื่น อย่างไรก็ตาม การบริหารแนวใหม่จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงและตัดสินใจโดยอาศัยข้อมูลมากกว่าสามัญสำนึก ดังนั้น ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องรวบรวมจัดระบบ และใช้ข้อมูลทางสารสนเทศเพื่อการบริหาร และตัดสินใจ มีการวางแผน และดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผน และสามารถดำเนินการบริหารให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ จุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้อย่างเต็มที่ ศึกษา กฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ในการบริหารโรงเรียนที่เป็นนิติบุคคล ผู้บริหาร มีอำนาจบริหารอย่างอิสระ ขณะเดียวกันก็รับผิดชอบต่อผลการตัดสินใจของตนเองอย่างเต็มที่เช่นกัน ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างแท้จริง และ เพื่อให้การบริหารและการตัดสินใจมีความถูกต้องและก่อประโยชน์สูงสุดต่อผู้รับบริการมากที่สุด ผู้บริหารควรดำเนินการโดยใช้องค์คณะบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาตัดสินใจให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ จัดระบบบัญชีให้ครบถ้วนถูกต้อง แม้ผู้บริหารจะมีอำนาจอิสระในการบริหารและตัดสินใจก็ตามแต่อำนาจอิสระนั้นมิใช่เป็นไปโดยปราศจากการควบคุมตรวจสอบของทางราชการ โดยเฉพาะด้านการเงิน ซึ่งส่วนใหญ่มาจากงบประมาณแผ่นดิน จะมีหน่วยงานที่รับผิดชอบทำการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของสถานศึกษาทั้งในช่วงก่อนใช้ระหว่างใช้และภายหลังการใช้ ดังนั้น ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องทำระบบบัญชีให้ครบถ้วน ความถูกต้องตามระบบและระเบียบของทางราชการเพื่อการบริหารของตนเป็นไปด้วยความโปร่งใสและสุจริต เงื่อนไขดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องมีหรือจัดให้มีขึ้นเพื่อให้การบริหารและการตัดสินใจของตนมีประสิทธิภาพ และ

บรรลุดตามเจตนารมณ์ของการกำหนดให้โรงเรียนเป็นนิติบุคคลอย่างเต็มที่ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 1)

2.3 หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานครูโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษา

ในการจัดการศึกษาในปัจจุบัน โรงเรียนเอกชนมีบทบาทสำคัญในการร่วมจัดการศึกษา เนื่องจากการจัดการศึกษาของภาครัฐ ไม่สามารถที่จะสนองตอบความต้องการในการศึกษาได้อย่างเต็มที่ ในที่นี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงโรงเรียนเอกชนในระดับมัธยมศึกษาในด้านของความเป็นมาของโรงเรียนเอกชน ความสำคัญของการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชน และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

2.3.1 ความเป็นมาของโรงเรียนเอกชน

การดำเนินกิจการของการศึกษาเอกชนในประเทศไทย มีมาเมื่อประมาณ 600 ปีมาแล้ว โดยเริ่มต้นจากการศึกษาเล่าเรียนในวัด ตั้งแต่ในสมัยสุโขทัย การศึกษาส่วนใหญ่เน้นเรื่องการอ่านออกเขียนได้ โดยผู้ที่ทำหน้าที่ครูใหญ่ ก็คือ เจ้าอาวาสนั่นเองและมีภิกษุที่บวชเรียนทำหน้าที่ช่วยเจ้าอาวาสสอน สำหรับนักเรียนส่วนใหญ่ คือ เด็กวัด และเด็กที่มีอายุประมาณ 10 ขวบขึ้นไป สำหรับวิชาที่สอนนอกจากเน้นที่การอ่านออกและเขียนได้นั้นก็มีส่วนที่เป็นวิชาต่อสู้ป้องกันตัวและวิชาชีพของครอบครัวหรือตระกูล ซึ่งจะถ่ายทอดให้แก่สกุลสมัยกรุงศรีอยุธยา การศึกษาเอกชนยังคงรุ่งเรืองเรื่อยมา มีการแต่งตำราภาษาไทยขึ้นใหม่สำหรับการเรียนการสอนที่ชื่อว่า “จินดามณี” แต่งโดยพระโหราธิบดี โดยหนังสือภาษาไทยเล่มนี้ได้ชื่อว่าเป็นตำราเล่มแรกได้กล่าวถึง พยัญชนะ สระ การประสมอักษรรัตนลักษณะ

ส่วนการศึกษาเอกชน ในสมัยธนบุรี และสมัยรัตนโกสินทร์นั้น ได้มีมิชชันนารีเข้ามามีบทบาทอย่างมากสำหรับการศึกษาในสมัยนี้ มีการจัดตั้งโรงเรียนเอกชน โดยกลุ่มมิชชันนารีได้จัดตั้งในลักษณะโรงเรียนสำหรับเด็กชายเด็กหญิงและโรงเรียนสหศึกษา ซึ่งนับได้ว่าเป็นจุดเริ่มของภาคเอกชนในการเปิดการเรียนที่เท่าเทียมกันระหว่างเพศ โรงเรียนเอกชนมีการเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเรียนการสอน และสำหรับอาหารและที่พัก แต่อย่างไรก็ตามก็มีผู้ปกครองที่ยินดีที่จะจ่ายค่าเล่าเรียนเพื่อให้บุตรหลานได้เล่าเรียนในโรงเรียนเอกชน โรงเรียนเอกชนที่มีชื่อเสียงหลายแห่งเกิดขึ้น เช่น โรงเรียนอัสสัมชัญ โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียน เป็นต้น หลังจากนั้น โรงเรียนเอกชนที่มีชื่อเสียงอื่นๆ ก็จัดตั้งเพิ่มขึ้นเรื่อยมา

2.3.2 ความสำคัญของการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชน

การจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในปัจจุบันถือได้ว่า มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการจัดการศึกษาของประเทศ กล่าวคือ

- 1) เป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐในเรื่องการจัดการศึกษาแก่เยาวชน โดยเฉพาะประเภทสามัญศึกษาและอาชีวศึกษา ทั้งนี้เพราะหากรัฐเป็นผู้รับภาระจัดการศึกษาในส่วนนี้รัฐต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก
- 2) เป็นโรงเรียนใกล้บ้านเพราะโรงเรียนเอกชนส่วนมากมักตั้งอยู่แหล่งชุมชน
- 3) ให้บริการเป็นพิเศษเป็นการสนองความต้องการของกลุ่มคนได้เป็นอย่างดี เช่นบริการพาหนะในการรับส่งหอพักและการจัดหลักสูตรพิเศษ
- 4) เป็นคู่แข่งของโรงเรียนรัฐบาล โดยเฉพาะโรงเรียนที่ดีมีคุณภาพและมีมาตรฐานการศึกษาสูงจะเป็นสิ่งชักจูงให้ผู้ปกครองนำบุตรหลานมาเข้าเรียนจึงเป็นตัวกระตุ้นให้โรงเรียนรัฐบาลมีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษารวมทั้งลดการผูกขาดในการจัดการศึกษา
- 5) มีความคล่องตัวในด้านการจัดการสามารถนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงาน โดยไม่มีข้อจำกัดทางด้านระเบียบข้อบังคับเหมือนโรงเรียนรัฐบาล
- 6) มีความคล่องตัวในการบริหารสูงกว่าโรงเรียนรัฐบาลเนื่องจากเป็นการบริหารงานในเชิงธุรกิจมากกว่าระบบราชการจึงสามารถลดขั้นตอนและระเบียบวิธีการในการสั่งตัดสินใจการบริหารงานในด้านต่างๆ ตลอดจนบุคลากรและทรัพยากรที่จะอำนวยความสะดวกต่อการจัดการศึกษาได้อย่างเต็มที่

2.3.3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

กระทรวงศึกษาธิการที่เป็นหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษาของชาติ ได้มอบให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เป็นผู้รับผิดชอบและดูแลการดำเนินงานของโรงเรียนเอกชนในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี โดยรับผิดชอบควบคุมดูแลการจัดการศึกษาของเอกชนในระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา การศึกษาวิชาชีพประเภทต่างๆ สถานศึกษาในส่วนกลางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเป็นผู้ดูแลจัดการศึกษาโดยตรง โรงเรียนในภูมิภาคอยู่ในอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดและมีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสำนักงานศึกษาธิการอำเภอและกิ่งอำเภอเป็นผู้ดูแลจัดการศึกษาตามกฎหมายและตามที่ได้รับมอบหมาย

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, <http://www.opec.go.th>, 21 พฤษภาคม 2556) โดยมีอำนาจหน้าที่วิสัยทัศน์และพันธกิจ ดังต่อไปนี้

2.3.3.1 อำนาจหน้าที่สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง พ.ศ. 2546 ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, <http://www.opec.go.th>, 21 พฤษภาคม 2556)

- 1) เป็นหน่วยงานในการส่งเสริมและประสานงานการศึกษาเอกชน และดำเนินการให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาเอกชน
- 2) เสนอนโยบายยุทธศาสตร์แผนพัฒนาการศึกษาเอกชนกำหนดกฎระเบียบและเกณฑ์มาตรฐานกลางในการจัดการศึกษาเอกชนรวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการการประกันคุณภาพการวิจัยและพัฒนาเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษาเอกชน
- 3) ดำเนินการเกี่ยวกับกองทุนทางการศึกษาเอกชนการอุดหนุนการศึกษาเอกชนการคุ้มครองการทำงานสิทธิประโยชน์ของครูบุคลากรทางการศึกษาเอกชนและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเอกชน
- 4) เป็นศูนย์ส่งเสริมสนับสนุนข้อมูลและทะเบียนกลางทางการศึกษาเอกชนตลอดจนติดตามตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาเอกชน
- 5) ปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

2.3.3.2 วิสัยทัศน์สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนเป็นองค์กรหลักที่มีประสิทธิภาพในการประสานส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาเอกชนให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับมีศักยภาพสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล

2.3.3.4 พันธกิจส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาเอกชนให้คุณภาพเป็นที่ยอมรับมีศักยภาพสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล

2.3.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2

ตั้งอยู่ที่ 79/4 หมู่ 6 ถนนกาญจนาภิเษก ตำบลเสาธงหิน อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี เป็นเขตพื้นที่การศึกษา (Educational Service Area) ที่จัดแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาโดยสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อจัดระบบและกระจายอำนาจการจัดการศึกษาในประเทศไทยให้ครอบคลุมมากขึ้น เป็นองค์กรบริหารการศึกษาตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546 ซึ่งมีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนโรงเรียน โดยมีพื้นที่ในจังหวัดนนทบุรี ครอบคลุม 4 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอไทรน้อย อำเภอบางบัวทอง อำเภอบางใหญ่ และอำเภอปากเกร็ดแบ่งหน่วยงานความรับผิดชอบ เป็น 5 กลุ่ม ได้แก่

- 1) กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์
- 2) กลุ่มอำนวยการ
- 3) กลุ่มนโยบายและแผน
- 4) กลุ่มบริหารงานบุคคล
- 5) กลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน
- 6) กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
- 7) กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
- 8) หน่วยตรวจสอบภายใน

ในที่นี้ ขอกล่าวถึงกลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน ที่ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ควบคุมดูแลรับผิดชอบ โดยมีโรงเรียนเอกชนที่เปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ในระดับปฐมวัย จนถึง ในระดับ อาชีวศึกษาทั้งสิ้น 64 โรงเรียน และมีโรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา รวมอยู่ด้วย 19 โรงเรียน

2.4 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนของโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษา ในความคิดเห็นของครุภัณฑ์ ผู้วิจัยได้รวบรวมนำเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการบริหารโรงเรียนซึ่งมีความสอดคล้องและเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอผลงานวิจัยในประเทศและผลงานวิจัยต่างประเทศ ดังนี้

2.4.1 งานวิจัยในประเทศ

ชัยอนันต์ สมุทรวณิช (2541 : บทคัดย่อ) ให้ความหมายธรรมาภิบาล ว่า การที่กลไกของรัฐทั้งการเมืองและการบริหาร มีความแข็งแกร่ง มีประสิทธิภาพ สะอาด โปร่งใส และรับผิดชอบต่อเป็นการให้ความสำคัญกับภาคีรัฐบาลเป็นด้านหลักธรรมาภิบาล คือ กระบวนการปกครองบริหาร

ประเทศโดยมีกฎเกณฑ์ความถูกต้องเพื่อประโยชน์ของสังคมและประชาชน ไม่ละเมิดกฎหมายและหลักนิติธรรม อธิบายความได้ว่า กลุ่มบุคคลที่บริหารประเทศ คือ รัฐบาล (Government) หรือ ส่วนกระบวนการปกครองบริหารประเทศ คือ Governance หลักธรรมาภิบาล คือ Good Governance ซึ่งใช้ได้ในระดับการบริหารประเทศสูงสุดได้แก่คณะรัฐมนตรี รวมทั้งในระดับกระทรวง ทบวง กรม ซึ่งได้แก่ การบริหารโดยระบบราชการจนถึงการปกครองบริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ลิขิต ชีรเวทิน, 2548 : 8)

ธีรยุทธ บุญมี (2541 : บทคัดย่อ) ชี้ว่า ความคิดธรรมรัฐเป็นการมอบอำนาจการเมืองการปกครองแบบใหม่ที่แข็งทื่อตายตัว แต่ให้มีปฏิสัมพันธ์กับประชาชนและให้มีลักษณะแยกย่อยมากขึ้น แนวคิดธรรมรัฐ คือ การเป็นหุ้นส่วนกันในการบริหารและปกครองประเทศโดยรัฐ ประชาชน และเอกชน ซึ่งขบวนการอันนี้จะก่อให้เกิดความเป็นธรรม ความโปร่งใส ความยุติธรรม โดยเน้นการมีส่วนร่วมของคนดี ซึ่งแนวคิดนี้เกิดจากการที่ประชาชนเห็นว่า ระบบราชการล่าช้า ทุกส่วนต้องการการปฏิรูป ต้องมีการปรับโครงสร้างราชการให้ดีขึ้น ให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น และประชาชนต้องการให้มีการตรวจสอบโดยสื่อมวลชนและนักวิชาการและอธิบายเพิ่มเติมว่า ธรรมาภิบาลเป็นกระบวนการความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างภาครัฐ สังคม เอกชน และประชาชนซึ่งทำให้การบริหารราชการแผ่นดินมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีความร่วมมือของฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ในการที่จะสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทยได้นั้น นอกจากนั้นยังได้เสนอเพิ่มเติมอีกว่าให้ปฏิรูปภาคราชการ ภาคธุรกิจ ภาคเอกชน ภาคเศรษฐกิจและสังคม และปฏิรูปกฎหมาย กล่าวโดยสรุปได้ คือ การที่จะเกิดธรรมรัฐได้ต้องกระจายอำนาจให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเมือง การปกครองมากที่สุด แล้วตั้งความหวังว่าประชาชนจะเป็นผู้สร้างธรรมรัฐขึ้นมาเอง ซึ่งยังเป็นปัญหาว่าจะเป็นไปได้ได้อย่างไร

บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ลี (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องตัวชี้วัดธรรมาภิบาลผลการวิจัยพบว่า การใช้คำ “ธรรมาภิบาล” มีความหมายหลากหลาย เช่น ในต่างประเทศใช้คำว่า Good Governance มีความหมายหลากหลายตามกลุ่มผู้ใช้ ซึ่ง แบ่งออกไป 3 กลุ่ม คือ กลุ่มธรรมาภิบาล อำนาจนิยม กลุ่มเสรีนิยม และกลุ่มธรรมาภิบาลชุมชนนิยม แม้จะแตกต่างกันส่วนของระบบแนวความคิด แต่ทุกกลุ่มเป้าหมายตรงกันที่จะนำหลักธรรมาภิบาลไปปรับใช้เพื่อประโยชน์ของการปฏิรูปเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง ดังนั้น การเร่งรัดหาข้อยุติสำหรับกรอบความหมายของหลักธรรมาภิบาลโดยผสมผสานแนวคิด เพื่อสร้างหลักการที่ชัดเจนและมีเอกภาพซึ่งจะเป็นกรอบแม่บทในการสร้างตัวชี้วัดที่มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องจำเป็น ส่วนการเรียนรู้การใช้หลักธรรมาภิบาลแม้ในบางกรณีอาจมีข้อจำกัดเกี่ยวกับลักษณะบางประการของวัฒนธรรมไทยที่ไม่เอื้อ

ต่อการส่งเสริมหลักธรรมาภิบาลในสังคมไทย แต่ก็อาจผ่อนคลายปัญหาได้โดยการปรับให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย

สุวรรณ ทองคำ (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสิงห์บุรี พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายหลักส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมาก เกือบทุกหลัก ยกเว้นหลักคุณธรรมบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมากที่สุด สำหรับผู้บริหารโรงเรียนที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าลงมาผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การบริหารไม่เกิน 10 ปี ส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมากที่สุดรองลงมาเป็นผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การบริหาร 11-20 ปี และมากกว่า 20 ปี ตามลำดับ และคุณวุฒิทางการศึกษาประสบการณ์การบริหารผู้บริหารโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่งอยู่กับสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันทุกด้าน คือ ด้านคุณวุฒิทางการศึกษามีความสัมพันธ์กัน 9 รายการโดยมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 2 รายการ และมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 7 รายการจากข้อคำถามทั้งหมด 50 รายการด้านประสบการณ์การบริหารมีความสัมพันธ์กัน 10 รายการ โดยมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สัญญา ชาวไร่ (2546) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาการรับรู้การบริหารจัดการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าการรับรู้การบริหารจัดการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้ดังนี้ คือ หลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักกนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักความคุ้มค่า

เฉลิมชัย สมท่า (2547) วิจัยเรื่อง การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ

คือ หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักนิติบุคคล หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่าและหลักความโปร่งใส

ศิรนาถ นันทวัฒน์ภิรม (2547) วิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน พบว่า การบริหารงานด้านวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป ผู้บริหารสถานศึกษานำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ที่ผ่านระดับคุณภาพการมีความตระหนักถึงความสำคัญและระดับการมีความพยายาม จนถึงระดับความคุณภาพการบรรลุผลตามเกณฑ์

ไพศาล ตั้งสมบูรณ์ (2549) วิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุภมิตร พบว่า 1) การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ความคาดหวังในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาลังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุภมิตรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) การปฏิบัติจริงและความคาดหวังต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาลังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุภมิตร ไม่มีความแตกต่างกัน แต่ค่าเฉลี่ยความคาดหวังสูงกว่าการปฏิบัติ

ศิริยา โถแก้ว (2549) วิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาโรงเรียนสิริวิฑูรย์วิทยาจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า 1) สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนสิริวิฑูรย์วิทยาจังหวัดสมุทรปราการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าด้านความคุ้มค่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด ในขณะที่ด้านหลักการมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด 2) การเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนสิริวิฑูรย์วิทยาจังหวัดสมุทรปราการตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอนมีความแตกต่างกันและแตกต่างกันมากที่สุดคือหลักนิติธรรมและหลักที่แตกต่างกันน้อยที่สุดคือหลักคุณธรรม 3) ปัญหาและอุปสรรคในการบริหาร บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนสิริวิฑูรย์วิทยาจังหวัดสมุทรปราการที่พบคือ ครู นักเรียน ผู้ปกครองยังขาดระเบียบไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนอย่างจริงจัง

2.4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Clarke (2001) ได้จัดทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการกระจายอำนาจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศกาน่า พบว่า ในประเทศที่ด้อยพัฒนาการปกครองระบอบ

ประชาธิปไตยได้มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่น โดยประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น ทำให้เกิดกลยุทธ์การพัฒนาที่เป็นจริงเป็นจัง มีการปรับตัวในการปฏิบัติต่างๆ ของท้องถิ่นโดยใช้หลักธรรมาภิบาลให้เหมาะสมกับท้องถิ่นจนเกือบเป็นคุณแก่สำคัญ การใช้หลักธรรมาภิบาล ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นแต่ยังคงมีปัญหายังคงอยู่จากการที่ยังมีการถือพรรคถือพวกพ้อง

Kimmet, Philip (2005) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในระบอบการเมืองการปกครองในอาเซียน 4 ประเทศ งานวิจัยนี้ พบว่า ในประเทศที่พัฒนาแล้ว หลักธรรมาภิบาลได้ถูกนำไปใช้ในเชิงของกลยุทธ์ทางการเมืองมากกว่าการนำเนื้อหาสาระไปประยุกต์ใช้ในเชิงนโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัยเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ใน ประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 4 ประเทศ นี้ ได้แก่ ฟิลิปปินส์ ไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย โดยพิจารณาเป็นประเทศไปและเปรียบเทียบกับกรณีศึกษาโดยศึกษาว่าประเทศเหล่านี้มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้อย่างไรบ้าง รวมไปถึงการมีส่วนร่วมของหลักธรรมาภิบาล ในการเลือกตั้งในปี ค.ศ. 2004 ซึ่งพบว่าหลักธรรมาภิบาลได้ถูกนำไปใช้อย่างกว้างขวาง และเป็นประเด็นสำคัญในการปฏิรูป รูปแบบการปกครอง นอกจากนี้ประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ได้กล่าวมานี้ ยังได้เรียนรู้ในการนำหลักธรรมาภิบาลเพื่อการพัฒนาการเมือง การปกครอง โดยเน้นการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้พัฒนาบ้านเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาวะที่บ้านเมืองมีความไม่แน่นอน และเศรษฐกิจถดถอย เพื่อเป็นรูปแบบและเป็นหนทางในการบริหารประเทศใหม่ๆ เนื่องจากหลักธรรมาภิบาลช่วยสนับสนุนการเมือง การปกครอง ซึ่งแนวคิดของหลักธรรมาภิบาลมีที่มาจากชาติตะวันตก ซึ่งก่อให้เกิดรูปแบบการบริหารใหม่ๆ และก่อให้เกิดการพัฒนาทางประชาธิปไตย ซึ่งนั่นก็คือ จุดประสงค์สำคัญของหลักธรรมาภิบาลนั่นเอง

Marcella (2010) ได้ศึกษาการบริหารปกครองด้านการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาของโมรอนโก (Morongo) มลรัฐแคลิฟอร์เนีย การวิจัยนี้ พบว่า การรับรู้ของผู้มีส่วนร่วมซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิผลของการปกครองทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโมรอนโกข้อมูลที่ได้รับมีการเปรียบเทียบกับวรรณกรรมที่ทำการศึกษาเอกสารได้จัดหัวข้อที่สอดคล้องกันเข้าด้วยกันและเชื่อมโยงสิ่งเหล่านี้ไปสู่การเป็นตัวบ่งชี้พฤติกรรมของผู้บริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารเหล่านี้ จะนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาจนบรรลุเป้าหมาย อีกทั้ง การวิจัยครั้งนี้ ยังได้สนับสนุนการศึกษาค้นคว้าบทบาทของผู้ดำเนินการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาความทุ่มเทเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและระดับความสำเร็จที่สูงขึ้นนำไปสู่การปรับโครงสร้างและปรับเปลี่ยนในสิ่งทีควรจะเป็นเพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้หลักในการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษาในทัศนะของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 โดยนำหลักธรรมาภิบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีมาใช้ในการบริหารโรงเรียน ซึ่งมีรายการละเอียด ขั้นตอนการศึกษาต่างๆ ดังนี้ คือ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 จังหวัดนนทบุรี ในปีการศึกษา 2554 จำนวน 19 โรงเรียน โดยมีบุคลากรในโรงเรียนทั้งหมดประกอบด้วย ครู จำนวน 563 คน ณ วันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2554 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2, สํารวจ, 10 มิถุนายน 2554)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัยครั้งนี้ คือ ครูของโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 240 คน ซึ่งได้มาจากการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ความเชื่อมั่น 95% ตามวิธีการของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane') แล้วจึงใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน (Proportional Random)

$$\begin{aligned} \text{จากสูตร} \quad n &= \frac{N}{1 + N(e)^2} \\ n &= \frac{563}{1 + 563(0.05)^2} \\ n &= 240 \text{ คน} \end{aligned}$$

คือ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากรที่ใช้ในการวิจัย

e = ค่าเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนจากกลุ่มตัวอย่าง (.05) ในการสุ่มตัวอย่าง
จากครูในแต่ละโรงเรียน 19 โรงเรียน

ขั้นที่ 2 วิธีการสุ่มตัวอย่าง หลังจากได้ขนาดของตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน (Proportional Sampling) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม} = \frac{\text{จำนวนขนาดตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2

ที่	ชื่อสถานศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	โรงเรียนชลประทานวิทยา	74	32
2	โรงเรียนพระแม่สกลสงเคราะห์	40	17
3	โรงเรียนนันทนารวิทย์	26	11
4	โรงเรียนพระฤทัยนนทบุรี	54	23
5	โรงเรียนทำอัฐศึกษา	40	17
6	โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์	60	26
7	โรงเรียนกสิณธร	32	14
8	โรงเรียนธรรมมิตลาม ทำอัฐ	20	9

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 (ต่อ)

ที่	ชื่อสถานศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
9	โรงเรียนญามีอุลลอิกวาน	15	6
10	โรงเรียนพิชยศึกษา	18	8
11	โรงเรียนญาโนทัย	8	3
12	โรงเรียนบี เอฟ เอส	8	3
13	โรงเรียนศิริมงคลศึกษา	10	5
14	โรงเรียนสถานศึกษานานาชาติ	36	15
15	โรงเรียนสาธิตศึกษาบางบัวทอง	8	3
16	โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบัวทอง	45	19
17	โรงเรียนสารสาสน์วิเทศราชพฤกษ์	12	5
18	โรงเรียนอัมพรไพศาล	49	21
19	โรงเรียนวัฒนพฤกษา	8	3
รวม		563	240

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งได้จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีต่างๆ รวมถึงผลวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสอบถามผู้บริหารสถานศึกษาและครูระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนเอกชนเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่อง เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน ระดับการศึกษา และระดับตำแหน่ง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งในแต่ละด้านมีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแนวคิดของไลเคิร์ต (Likert's Scale) โดยให้น้ำหนักคะแนน ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากที่สุด มีน้ำหนักเท่ากับ 5 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึง การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากมีน้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง มีน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อยมีน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน

ระดับ 1 หมายถึง การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ ของกรมฯ ในโรงเรียนเอกชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

3.3 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้าง โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีหลักการและเอกสารงานวิจัยตำราบทความที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาลประมวลเป็นความคิดรวบยอดเพื่อกำหนดเป็นโครงสร้างและขอบเขตของเนื้อหาในการสร้างเครื่องมือสร้างแบบสอบถาม

2. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและนำปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามโดยมีรายนามผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

2.1 รองศาสตราจารย์ประทุม เป็นสุวรรณ อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

2.2 นายวันชัย คงเพชร ศึกษานิเทศก์ผู้เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

2.3 นายเฉลียว พงศาปาน ผู้อำนวยการโรงเรียนราชวินิต บางเขน

2.4 นายประดิษฐ์ แก่นหอม รองผู้อำนวยการโรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศ
บำรุง

2.5 นางวาณี ชูพิพัฒน์ รองผู้อำนวยการโรงเรียนสารวิทยา

3. นำผลการพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ มาวิเคราะห์หาค่าดัชนี
ความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณา (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 65) ดังนี้

- + 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามของแบบสอบถามมีความเหมาะสม
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามของแบบสอบถามมีความเหมาะสม
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามของแบบสอบถามไม่มีความเหมาะสม

โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.60-1.00 ซึ่งถือว่าเป็นข้อคำถามที่มีความเหมาะสม

4. นำแบบสอบถามที่แก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น
กับผู้บริหารสถานศึกษาและครู ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนเอกชนที่อยู่ในโรงเรียนจังหวัดนนทบุรี
จำนวน 30 คน

5. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา
(Alpha Coefficient Method) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) มีเกณฑ์การแปลผลความเชื่อมั่น
ดังนี้ (เกียรติสุดา ศรีสุข, 2542 : 144)

- 0.00 - 0.20 หมายถึง ความเชื่อมั่นต่ำมาก/ไม่มีความเชื่อมั่น
- 0.21 - 0.40 หมายถึง ความเชื่อมั่นต่ำ
- 0.41 - 0.70 หมายถึง ความเชื่อมั่นปานกลาง
- 0.71 - 1.00 หมายถึง ความเชื่อมั่นสูง

โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.87 ซึ่ง
หมายความว่าค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง

6. สร้างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลของการศึกษานี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต เพื่อขอความอนุเคราะห์ไปยังโรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2
2. ผู้วิจัยดำเนินการไปส่งแบบสอบถามและเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากโรงเรียนที่เป็นประชากรในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ โดยการนำข้อมูลจากแบบสอบถามของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ (SPSS for Windows) โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจง หาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษา ในทัศนะของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 โดยการหาค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์เฉลี่ยในการอภิปรายผล และแปลความหมายของค่าคะแนนจากการคำนวณจากสูตร (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2550 : 146)

$$\begin{aligned}
 \text{ช่วงกว้างของระดับ} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด (Max) - คะแนนต่ำสุด (Min)}}{\text{จำนวนระดับ}} \\
 &= \frac{5 - 1}{5} \\
 &= 0.80
 \end{aligned}$$

ซึ่งจากผลลัพธ์ที่ได้จากการคำนวณ นำมาจัดลำดับค่าคะแนน ได้ดังนี้

- คะแนน 4.21 – 5.00 มีการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับ มากที่สุด
- คะแนน 3.41 – 4.20 มีการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับ มาก
- คะแนน 2.61 – 3.40 มีการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับ ปานกลาง
- คะแนน 1.81 – 2.60 มีการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับ น้อย
- คะแนน 1.00 – 1.80 มีการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษาในทัศนะของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการทดสอบค่า Z-test เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายด้าน พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 หรือในระดับความเชื่อมั่นที่ 95% จึงทดสอบรายคู่โดยใช้สูตรตามวิธี Least significant Difference (LSD)

3. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษาในทัศนะของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยการแจกแจงหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

- 1) การแจกแจงความถี่
- 2) ค่าสถิติร้อยละ (Percentage)
- 3) ค่าคะแนนเฉลี่ย (mean) โดยใช้สูตร $\bar{x} = \frac{\sum X}{N}$
- 4) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร $S.D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ซึ่งใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

- 1) การทดสอบค่า Z- test ใช้ Z- test โดยใช้สูตร $Z = \frac{\bar{x} - \mu_0}{\frac{\sigma}{\sqrt{n}}}$

2) วิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว One Way Anova (One-way Analysis of Variance) ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ในกรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ที่ระดับนัยสำคัญ .05 หรือในระดับความเชื่อมั่นที่ 95% โดยใช้สูตรตามวิธี Least significant Difference (LSD) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยประชากร

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ที่มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษา ในความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ซึ่งจากการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 240 ตัวอย่าง ของครูโรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาประเมินผลและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นลำดับ ดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นและผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูระดับมัธยม โรงเรียนเอกชนต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษา ในความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 จำนวน 240 คน โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวน และค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	55	22.9
- หญิง	185	77.1
รวม	240	100.00
ประสบการณ์การทำงาน		
- 1 - 10 ปี	78	32.5
- 11 - 16 ปี	122	50.8
- มากกว่า 16 ปี	40	16.7
รวม	240	100.00
ระดับการศึกษา		
- ปริญญาตรี	184	76.7
- สูงกว่าปริญญาตรี	56	23.3
รวม	240	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า เพศ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 77.1 รองลงมาเป็นเพศชาย มีจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 22.9 ประสบการณ์ส่วนใหญ่ของผู้ตอบมีประสบการณ์การทำงาน 11 - 16 ปี จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 50.8 รองลงมาคือ 5 - 10 ปี จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 และมากกว่า 16 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 ระดับการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 76.7 รองลงมาคือ มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 23.3

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเพื่อเปรียบเทียบตามความคิดเห็นของครูระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนต่อการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามความคิดเห็นเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนต่อการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 โดยการหาค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในภาพรวมและรายด้าน ปรากฏดังตารางที่ 4.2 - 4.10

ตารางที่ 4.2 แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษา ในความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ในภาพรวม (n = 240)

	หลักธรรมาภิบาล	$\bar{x}$	SD.	ระดับ	ลำดับ
1	ด้านหลักนิติธรรม	4.62	.33	มากที่สุด	2
2	ด้านหลักคุณธรรม	4.63	.33	มากที่สุด	1
3	ด้านหลักความโปร่งใส	4.50	.33	มากที่สุด	5
4	ด้านหลักการมีส่วนร่วม	4.37	.42	มากที่สุด	6
5	ด้านหลักความรับผิดชอบ	4.61	.39	มากที่สุด	3
6	ด้านหลักความคุ้มค่า	4.55	.50	มากที่สุด	4
	เฉลี่ยรวมทุกด้าน	4.54	.38	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.2 ในภาพรวมของครูผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 240 คน พบว่าความคิดเห็นของครูมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 พบว่า ผู้บริหารมีการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = .38) โดยมีระดับด้านหลักคุณธรรม เป็นลำดับที่ 1 ($\bar{x} = 4.63$, S.D. = .33) ด้านหลักนิติธรรมเป็นลำดับที่ 2 ($\bar{x} = 4.62$, S.D. = .33) และด้านที่ต่ำสุดคือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{x} = 4.37$, S.D. = .42)

ตารางที่ 4.3 แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษา ในความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ในภาพรวม จำแนกตามเพศ

หลักธรรมาภิบาล	เพศชาย		ระดับ	เพศหญิง		ระดับ	Z	Sig.
	$\bar{x}$	SD.		$\bar{x}$	SD.			
1 ด้านหลักนิติธรรม	4.59	.33	มากที่สุด	4.63	.33	มากที่สุด	.500	.480
2 ด้านหลักคุณธรรม	4.57	.44	มากที่สุด	4.65	.28	มากที่สุด	16.27	.000*
3 ด้านหลักความโปร่งใส	4.47	.37	มากที่สุด	4.51	.32	มากที่สุด	1.24	.265
4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม	4.00	.48	มาก	4.48	.33	มากที่สุด	3.82	.052
5 ด้านหลักความรับผิดชอบ	4.48	.53	มากที่สุด	4.65	.46	มากที่สุด	2.55	.111
6 ด้านหลักความคุ้มค่า	4.61	.60	มากที่สุด	4.53	.46	มากที่สุด	3.60	.059

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ความคิดเห็นของครูมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชน ต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ พบว่า เพศต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านหลักคุณธรรม ตามนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.4 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เกี่ยวกับความคิดเห็นของครูระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์

ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	sig
ด้านหลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	.546	.273	2.456	.088
	ภายในกลุ่ม	237	26.324	.111		
ด้านหลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	.240	.120	1.094	.337
	ภายในกลุ่ม	237	26.040	.110		

ตารางที่ 4.4 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เกี่ยวกับความคิดเห็นของครูระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนเอกชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ (ต่อ)

ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	sig
ด้านหลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	2	1.185	.592	5.364	.005*
	ภายในกลุ่ม	237	26.176	.110		
ด้านหลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	2	2.440	1.220	6.979	.001*
	ภายในกลุ่ม	237	41.437	.175		
ด้านหลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.832	.916	3.832	.023*
	ภายในกลุ่ม	237	56.642	.239		
ด้านหลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	2	9.868	4.934	23.16	.000*
	ภายในกลุ่ม	237	50.489	.213	0	
	รวม	239	75.983			

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนต่อการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 โดยภาพรวมพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีความแตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า เพื่อให้ทราบว่าผู้ใดแตกต่างกันได้ทำการทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีการ LSD ปรากฏผลการเปรียบเทียบ ดังนี้

ตารางที่ 4.5 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีการ LSD เกี่ยวกับความคิดเห็นของครูมัธยมโรงเรียนเอกชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความโปร่งใส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์

ประสบการณ์	$\bar{x}$	1 - 10 ปี	11 - 16 ปี	มากกว่า 16 ปี
		4.40	4.57	4.10
1 - 10 ปี	4.40	-	-.1669*	.4060*
11 - 16 ปี	4.57	-	-	.5699
มากกว่า 16 ปี	4.10	-	-	-

จากตารางที่ 4.5 พบว่าครูมัธยมศึกษา ที่มีประสบการณ์ ตั้งแต่ 1 - 10 ปี มีความคิดเห็นในด้านหลักความโปร่งใสแตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ 11 - 16 ปี และครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 16 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ 11 - 16 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.6 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีการ LSD เกี่ยวกับความคิดเห็นของครูมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักการมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ 2 นนทบุรี จำแนกตามประสบการณ์

ประสบการณ์	$\bar{x}$	1 - 10 ปี	11 - 16 ปี	มากกว่า 16 ปี
		4.22	4.47	3.64
1 - 10 ปี	4.22	-	.2540*	.5778*
11 - 16 ปี	4.47	-	-	.8318*
มากกว่า 16 ปี	3.64	-	-	-

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ครูมัธยมศึกษา ที่มีประสบการณ์ ตั้งแต่ 1 - 10 ปี มีความคิดเห็นในด้านหลักการมีส่วนร่วมแตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ 11 - 16 ปี และครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 16 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ 11 - 16 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.7 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีการ LSD เกี่ยวกับ ความคิดเห็นของครูมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความรับผิดชอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์

ประสบการณ์	$\bar{x}$	1 - 10 ปี	11 - 16 ปี	มากกว่า 16 ปี
		5.59	5.40	4.56
1 - 10 ปี	5.59	-	-.1316*	.0905
11 - 16 ปี	5.40	-	-	.2221
มากกว่า 16 ปี	4.56	-	-	-

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ครูมัธยมศึกษา ที่มีประสบการณ์ ตั้งแต่ 1 - 10 ปี มีความคิดเห็นใน ด้านหลักความรับผิดชอบแตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ 11 - 16 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.8 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีการ LSD เกี่ยวกับ ความคิดเห็นของครูมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความคุ้มค่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์

ประสบการณ์	$\bar{x}$	1 - 10 ปี	11 - 16 ปี	มากกว่า 16 ปี
		4.81	4.45	3.80
1 - 10 ปี	4.81	-	.3623*	1.0127*
11 - 16 ปี	4.45	-	-	.6503*
มากกว่า 16 ปี	3.80	-	-	-

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ครูมัธยมศึกษา ที่มีประสบการณ์ ตั้งแต่ 1 - 10 ปี มีความคิดเห็นใน ด้านหลักความคุ้มค่าแตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ 11 - 16 ปี และครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 16 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ 11 - 16 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.9 แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษา ในความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ในภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษา

หลักธรรมาภิบาล	ปริญญาตรี		ระดับ	ปริญญาโท		ระดับ	Z	Sig.
	$\bar{x}$	SD.		$\bar{x}$	SD.			
ด้านหลักนิติธรรม	4.65	.23	มากที่สุด	4.51	.53	มากที่สุด	10.78	.000*
ด้านหลักคุณธรรม	4.67	.33	มากที่สุด	4.52	.27	มากที่สุด	1.67	.197
ด้านหลักความโปร่งใส	4.57	.28	มากที่สุด	4.25	.37	มากที่สุด	6.19	.014*
ด้านหลักการมีส่วนร่วม	4.33	.40	มากที่สุด	4.48	.48	มากที่สุด	9.48	.002*
ด้านหลักความ รับผิดชอบ	4.61	.47	มากที่สุด	4.60	.55	มากที่สุด	.561	.455
ด้านหลักความคุ้มค่า	4.65	.40	มากที่สุด	4.21	.63	มากที่สุด	17.68	.000*

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ความคิดเห็นของครูมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม และ ด้านหลักความคุ้มค่า ที่ระดับนัยความสำคัญทางสถิติที่ .05

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษาในความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2

พิจารณาตามข้อเสนอแนะในการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษา ในความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้จัดกลุ่มปัญหาและข้อเสนอแนะที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน โดยสรุปตามตารางข้างล่าง ดังนี้

ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการบริหาร โรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษา ในความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2

หลักธรรมาภิบาล	การใช้หลักธรรมาภิบาล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ด้านหลักนิติธรรม	1. บุคลากรขาดความเข้าใจเกี่ยวกับกฎระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติงาน	15	46.88
	2. ผู้บริหารปลูกฝังให้บุคลากรในโรงเรียนยอมรับ และปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับที่โรงเรียน กำหนดขึ้น	8	25.00
	3. ผู้บริหารนำเอาแนวคิดของตนเองมาใช้ในการ บริหารโดยไม่ยึดหลักธรรมาภิบาล	6	18.75
	4. ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการสร้างกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่เป็นข้อตกลงร่วมกัน	3	9.37
	รวม	32	100.00
ด้านหลักคุณธรรม	1. ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญและยุติธรรมกับ บุคลากรในโรงเรียน	27	49.10
	2. ผู้บริหารไม่พิจารณาความดีความชอบจากผลการ ปฏิบัติงาน	26	47.27
	3. ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรมแก่ครู	2	3.63
	รวม	55	100.00
ด้านหลักความ โปร่งใส	1. ให้มีการจัดทำรายงานการปฏิบัติงานของ สถานศึกษาประจำปี	12	42.85
	2. ผู้บริหารควรมีการตรวจสอบ ติดตามการ ปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ	11	39.29
	3. มีการตั้งคณะกรรมการตรวจสอบภายใน โรงเรียน ในการปฏิบัติทุกเรื่อง	4	14.29
	4. การดำเนินงานไม่เป็นระบบ ไม่มีขั้นตอน ไม่มีความชัดเจน	1	3.57
	รวม	28	100.00

ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษา ในความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 (ต่อ)

หลักธรรมาภิบาล	การใช้หลักธรรมาภิบาล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ด้านหลักการมีส่วนร่วม	1. ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงสิทธิและแสดงความคิดเห็นในการเสนอแนะ	9	47.37
	2. ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชน	8	42.10
	3. ควรให้มีการสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อการมีส่วนร่วม	2	10.53
	รวม	19	100.00
ด้านหลักความรับผิดชอบ	1. ผู้บริหารควรมอบหมายงานให้เหมาะสม	8	72.73
	รับผิดชอบกับความรู้ความสามารถของครู		
	2. ผู้บริหารต้องปลูกฝังให้บุคลากรตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ความรับผิดชอบในงาน	3	27.27
รวม	11	100.00	
ด้านหลักความคุ้มค่า	1. ต้องปลูกจิตสำนึกให้รู้จักการใช้อุปกรณ์สิ่งของอย่างประหยัดและคุ้มค่า	7	100.00
	รวม	7	100.00

จากตารางที่ 4.10 เมื่อพิจารณาตามข้อเสนอแนะ ในความคิดเห็นของครูระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานการศึกษานนทบุรี เขต 2 ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ครูจำนวน 27 คน เห็นว่า ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญและยุติธรรมกับบุคลากรในโรงเรียน จำนวน 26 คน เห็นว่าผู้บริหารไม่พิจารณาความดีความชอบจากผลการปฏิบัติงาน ซึ่งอยู่ในด้านหลักคุณธรรม จำนวน 15 คน เห็นว่า บุคลากรขาดความเข้าใจเกี่ยวกับกฎระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน ซึ่งอยู่ในด้านหลักนิติธรรม และจำนวน 1 คน เห็นว่า การดำเนินงานไม่เป็นระบบ ไม่มีขั้นตอน ไม่มีความชัดเจนซึ่งอยู่ในด้านหลักความโปร่งใส

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษา ในทัศนะของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ผู้วิจัยขอเสนอ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สมมติฐานในการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. การอภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการบริหาร โรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ในความคิดเห็นของครู โรงเรียน เอกชนระดับมัธยมศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของ ผู้บริหาร โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ในความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษา
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร โรงเรียน

5.2 สมมติฐานในการวิจัย

1. ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักสูตรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนต่างกัน
2. ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักสูตรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนต่างกัน
3. ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักสูตรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนต่างกัน

5.3 วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษา ตั้งกวดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 จังหวัดนนทบุรี จำนวน 240 คน โดยใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม สำหรับสถิติที่ใช้ ได้แก่

สถิติพื้นฐาน ได้แก่

- การแจกแจงความถี่
- ค่าสถิติร้อยละ (Percentage)
- ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
- ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ซึ่งใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

- การทดสอบค่า Z - test
- วิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว One Way ANOVA (One-way Analysis of Variance) ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ในกรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยการใช้สูตรตามวิธี LSD ที่ระดับนัยสำคัญ .05 หรือในระดับความเชื่อมั่นที่ 95%

5.4 สรุปผลการวิจัย

ลักษณะข้อมูลส่วนบุคคล

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง จำนวน 185 คน (ร้อยละ 77.1) เพศชาย จำนวน 55 คน (ร้อยละ 22.9) โดยมีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 184 คน (ร้อยละ 76.7) และมีประสบการณ์ทำงาน 11 - 16 ปี ขึ้นไปจำนวน 122 คน (ร้อยละ 50.8)

ระดับความคิดเห็นและผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น

ผลการศึกษา พบว่า ครูระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 มีระดับความคิดเห็นต่อผู้บริหารในการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล ดังนี้

ภาพรวม ของความคิดเห็นของครูมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชน ในระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่นนทบุรี เขต 2 จำนวน 240 คน เห็นว่าผู้บริหารมีการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในระดับมากที่สุดในทุกด้าน โดยมีด้านหลักคุณธรรม เป็นลำดับที่ 1 รองลงมา คือ ด้านนิติธรรม ด้านที่ต่ำสุด คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม

การทดสอบสมมติฐาน

ในการทดสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยกำหนดระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 หรือที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลทดสอบ พบว่า

สมมติฐานที่ 1 ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนต่างกัน

ผลการศึกษา พบว่า เพศต่างกันมีความคิดเห็นต่างกันในด้านหลักคุณธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

สมมติฐานที่ 2 ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนต่างกัน

ผลการทดสอบ พบว่า ประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนแตกต่างกันในด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบและด้านหลักความคุ้มค่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

สมมติฐานที่ 3 ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนต่างกัน

ผลการทดสอบ พบว่า ระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารการศึกษาแตกต่างกันในด้านหลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักความคุ้มค่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

5.5 อภิปรายผล

ในการศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนครั้งนี้ ผู้วิจัยจะได้นำเสนอการอภิปรายดังนี้

1. โดยภาพรวม ในการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของครูระดับมัธยม พบว่า ผู้บริหารมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณ ทองคำ (2545 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัด สำนักงานประถมศึกษา จังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมาก ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิมชัย สมท่า (2547) ที่ได้วิจัยเรื่องการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดเลย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากเช่นกัน

2. ด้านเพศ โดยภาพรวม ความคิดเห็นของครูมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ ไม่มีความแตกต่างกัน แต่อยู่ในระดับมากที่สุด แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านหลักคุณธรรม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

3. ด้านประสิทธิภาพทำงาน โดยภาพรวม ความคิดเห็นของครูมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตามประสิทธิภาพ ไม่มีความแตกต่างกัน แต่อยู่ในระดับมากที่สุด แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูที่มีประสิทธิภาพการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งเป็นการสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพฑูรย์ บัวชนิด (2550 : 148) ที่ได้ศึกษาเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการโรงเรียนศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักความมีส่วนร่วม เป็นการบริหารโรงเรียนด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป ที่มีการเปิดโอกาสให้บุคลากรและประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ เพื่อให้แสดงความคิดเห็นร่วมตัดสินใจ แก้ไขปัญหา รวมถึงการดำเนินงานต่างๆ ของโรงเรียน และเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ทำให้ผู้บริหารทุกคนต้องเป็นผู้นำหรือผู้รับผิดชอบสูงสุดในโรงเรียนที่จะต้องมีการเตรียมการเพื่อให้เกิดความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงส่วนรวมที่ต้องมีความกระตือรือร้นในการทำงานและการแก้ปัญหาของโรงเรียน รวมถึงสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549 : 89) ได้ระบุว่า การบริหารโรงเรียนที่เป็นนิติบุคคล โดยใช้หลักความคุ้มค่าเป็นการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม

4. ด้านระดับการศึกษา โดยภาพรวม ความคิดเห็นของครูมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา ไม่มีความแตกต่าง แต่อยู่ในระดับมากที่สุด ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักความคุ้มค่า ซึ่งมีความสอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ระบุว่า การใช้หลักนิติธรรม ตามหลักธรรมาภิบาลมาบริหารจัดการ ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้น และสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549 : 89) ระบุว่า การบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลในหลักความโปร่งใส เป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ร่วมงานประชาชน สังคมที่ได้ปฏิบัติด้วยความถูกต้องตามหลักนิติธรรมและหลักคุณธรรมที่สามารถใช้การตรวจสอบเข้ามาอยู่ในกระบวนการและมีการเปิดเผยข้อมูลให้สาธารณะชนทราบและร่วมตรวจสอบได้

5.6 ข้อเสนอแนะในการวิจัย

จากการศึกษาการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษา ในความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ผู้ศึกษามีความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ครูมัศึกษามีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีระดับด้านหลักคุณธรรม เป็นลำดับ 1 นั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรยึดถือและปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ครูได้เห็นและเป็นแบบอย่างที่ดีให้ครูได้ยึดถือปฏิบัติต่อไป
2. ในด้านหลักความมีส่วนร่วม ควรปฏิบัติด้วยการจัดทำแผนโครงการต่างๆ เพื่อจะได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ผู้บริหารโรงเรียนควรที่จะสนับสนุนให้เกิดผลสำเร็จในกิจกรรมต่างๆ ตามแผนโครงการที่กำหนดวางไว้เป้าหมายได้

5.7 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาล
3. ควรศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียนและครูต่อการบริหารและการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล
4. ควรศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลเพื่อเตรียมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. *แนวทางการเสริมสร้างความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2547 : 6 ก.
- กระทรวงศึกษาธิการ. กองการมัธยมศึกษา. “รายงานการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา (ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542).” กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา, 2544
- กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2546.
- เกียรติสุดา ศรีสุข. *ระเบียบวิธีวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงใหม่. ครองช่าง, 2542.
- เฉลิมชัย สมท่า. “การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2547.
- ชัยอนันต์ สมุทรวณิช. *Good Governance* กับการปฏิรูปการศึกษา – การปฏิรูปการเมือง. ม.ป.ท., 2541.
- ทิพาดี เมฆสุวรรณค์. *ธรรมาภิบาลกับราชการไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน, 2543.
- ทิสนา แคมณี และ ชนาธิป พรกุล. *กระบวนการเรียนรู้: ความหมายแนวทางการพัฒนาและปัญหาข้อใจ*. ม.ป.ท.ม., 2544.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: บริษัทวี อินเทอร์เน็ต จำกัด, 2550.
- ธีรยุทธ บุญมี. *รัฐธรรมนูญแห่งชาติ ยุทธศาสตร์กู่หายนะประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สายธาร, 2541.
- นฤมล ทับจุมพล. *แนวคิดและวาทกรรมว่าด้วยรัฐธรรมนูญแห่งชาติ ในธรรมาภิบาลกับคอร์รัปชันในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิถีธรรม, 2546.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. *การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2542.
- บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และ บุญมี ลี. *ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2544.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- บุญชม ศรีสะอาด. *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2545.
- ประกอบ กุลเกลี้ยง และสิทธิพร ลิมบริบูรณ์. *การบริหารโดยองค์คณะบุคคล ชุดฝึกอบรมผู้บริหาร: ประมวลสาร*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545.
- ไพฑูริย์ บัวชิต. “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2.” *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 2550.
- ไพศาล ตั้งสมบุรณ์. “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร.” *สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 2549.
- ยุทธ ไถยวรรณ. *วิธีวิจัยทางธุรกิจ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดี จำกัด, 2548.
- รัชนิวรรณ ช้างวงศ์. “การศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว.” *วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา*, 2542.
- ระพี สาคริก. “ความหมายของหลักธรรมาภิบาล.” [ออนไลน์] เข้าถึงข้อมูลได้จาก: http://www.openbase.in.th/files/%20_95.doc, 17 พฤษภาคม 2556.
- ลิขิตธีรเวคิน. *การเมืองการปกครองของไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. *การวิจัยทางการบริหารการศึกษา: แนวคิดและกรณีศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัทอักษรพิพัตน์, 2554.
- ศิรินารถ นันทวัฒน์ภิรมย์. “การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล อำเภอเมืองลำพูน.” *สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*, 2547.
- ศิริยา โถแก้ว. “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล: กรณีศึกษาโรงเรียนสิริวิทย์วิทยาจังหวัดสมุทรปราการ” *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*, 2549.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สมคิด บางโม. *การบริหารการศึกษา*. เลย: สถาบันราชภัฏเลย, 2544.
- สถาบันพระปกเกล้า. *ตัวชี้วัดธรรมภิบาล*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, 2544.
- สัญญา ชาวไร่. “การศึกษาการรับรู้การบริหารจัดการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด เขต 1.” สารนิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 2546.
- สุวรรณ ทองคำ. “สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสิงห์บุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, 2545.
- สุดจิต นิมิตกุล. *กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดี ในการปกครองที่ดี (Good Governance)*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์, 2543.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. *ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ : สำนักงานข้าราชการพลเรือน, 2542.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2. “หนังสือทำเนียบสถานศึกษา ปีการศึกษา 2554 กลุ่มนโยบายและแผน กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศ เอกสารเลขที่ 3/2554.” สํารวจ, 10 มิถุนายน 2554.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *แนวทางการประเมินตามสภาพจริง*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์เกษตรแห่งประเทศไทย, 2549.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. *หลักธรรมาภิบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี*. กรุงเทพฯ: สำนักกฎหมาย, 2544.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. “วิวัฒนาการของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน.” [ออนไลน์] เข้าถึงข้อมูลได้จาก: <http://www.opec.go.th>, 21 พฤษภาคม 2556
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)*. กรุงเทพฯ : สกยบู้คส์, 2545.
- อมรา พงศาพิชญ์ และนิตยา กัทธลิธระพันธ์. *องค์การให้ทุนเพื่อประชาสังคมในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- อานันท์ ปันยารชุน. เอกสารการสัมมนาวิชาการประจำปี 2542 ของที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยทั่วประเทศ เรื่อง ธรรมเนียมในการบริหารมหาวิทยาลัย. คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542 : 47.
- อุทัย บุญประเสริฐ. การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- UNDP (United Nation Development Program). เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง "ความสำเร็จและบทเรียนในการสร้างธรรมเนียมในส่วนราชการ : ธรรมเนียมกับราชการไทย." นนทบุรี: สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน กพ., 2543.
- Cheng, Yin Cheong. *School Effectiveness and School Based management: A Mechanism for Envelopment.* London: The Falmer Press, 1996.
- Clark, Vicki Clinell Burge. "In Search of Good Governance: Decentralization and Democracy in Ghana." PhD. Dissertation in Northern Illinois University, 2001.
- David, Jane L. "The who, what, and Way of Site-Based Management." *Educational Leadership*. 53 (4) (January 1996).
- Marcella, Cosey-Cooper. "Educational Governance of the Morongo Unified School District Ph.D., Capella University." 2005 Abstract. [Online] available at: <http://proquest.Uni.com/Pqdweb>, July 1, 2010.
- Philip Kimmet. "The politics of Good Governance in the Asean 4." Master Degree in Griffith University, 2005.

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เกี่ยวกับการดำเนินการวิจัย

1. หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย
2. หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ Try out
3. หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัย
4. หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University T. (66)
 เมืองเอก ก.พ.ท.รังสิต Muang-Ake, Patholyothin Rd. F. (66)
 จ.ปทุมธานี 12000 Pathumthani 12000, Thailand E. info

คณะศึกษาศาสตร์
 ที่ ศษ.4800/776.

15 มกราคม 2556

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย
 เรียน รองศาสตราจารย์ประทุม แป้นสุวรรณ
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต
 สิ่งที่ส่งมาด้วย คำโครงวิทยานิพนธ์จำนวน 1 ฉบับ

ด้วยนายปฎล มาลากุล ณ อยุธยา นักศึกษารหัส 5408155 หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต กำลังดำเนินการวิจัยเรื่อง การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษาในทัศนะของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา EDU 695 วิทยานิพนธ์

ขณะนี้นักศึกษาอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของ นายปฎล มาลากุล ณ อยุธยา ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และคณะฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน จึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร.รุจา ผลสวัสดิ์)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ผู้ประสานงาน : อ.ชิตชไม วิสตุล
 โทร 02-9972222 ต่อ 1696

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University T. (66
เมืองเอก ถ.พหลโยธิน Muong-Ake, Paholyothin Rd. F. (66
จ.ปทุมธานี 12000 Pathumthani 12000, Thailand E. infc

คณะศึกษาศาสตร์
ที่ ศษ.4800/776

15 มกราคม 2556

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน นายวันชัย คงเพ็ชร

ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
สิ่งที่ส่งมาด้วย คำโครงวิทยานิพนธ์จำนวน 1 ฉบับ

ด้วยนายปฎล มาลากุล ณ อยุธยา นักศึกษารหัส 5408155 หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต กำลังดำเนินการวิจัยเรื่อง การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษาในทัศนะของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา EDU 695 วิทยานิพนธ์

ขณะนี้นักศึกษาอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของ นายปฎล มาลากุล ณ อยุธยา ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และคณะฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน จึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร.รุจา ผลสวัสดิ์)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ผู้ประสานงาน : อ.ชิตขไม วิสูตรกุล
โทร 02-9972222 ต่อ 1696

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University T. (66)
เมืองเอก ก.พหลโยธิน Muong-Ake, Paholyothin Rd. F. (66)
จ.ปทุมธานี 12000 Pathumthani 12000, Thailand E. info

คณะศึกษาศาสตร์
ที่ ศษ.4800/776

15 มกราคม 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย
เรียน นายเฉลียว พงศาปาน
ผู้อำนวยการโรงเรียนราชวินิตบางเขน
สิ่งที่ส่งมาด้วย คำโครวิทยานิพนธ์จำนวน 1 ฉบับ

ด้วยนายปฎล มาลากุล ณ อยุธยา นักศึกษารหัส 5408155 หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต กำลังดำเนินการวิจัยเรื่อง การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษาในทัศนะของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา EDU 695 วิทยานิพนธ์

ขณะนี้นักศึกษาอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของ นายปฎล มาลากุล ณ อยุธยา ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และคณะฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน จึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร.รุจา ผลสวัสดิ์)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ผู้ประสานงาน : อ.ชิตชไม วิสตุกุล
โทร 02-9972222 ต่อ 1696

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University T. (66)
 เมืองเอก อ.พหลโยธิน Muang-Ake, Paholyothin Rd. F. (66)
 จ.ปทุมธานี 12000 Pathumthani 12000, Thailand E. info

คณะศึกษาศาสตร์
 ที่ ศษ.4800/776.

15 มกราคม 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย
 เรียน นายประดิษฐ์ แก่นหอม
 รองผู้อำนวยการโรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง
 สิ่งที่ส่งมาด้วย คำโครงวิทยานิพนธ์จำนวน 1 ฉบับ

ด้วยนายปฎล มาลากุล ณ อยุธยา นักศึกษารหัส 5408155 หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต กำลังดำเนินการวิจัยเรื่อง การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษาในทัศนะของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา EDU 695 วิทยานิพนธ์

ขณะนี้นักศึกษาอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของ นายปฎล มาลากุล ณ อยุธยา ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และคณะฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน จึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร.รุจา ผลสวัสดิ์)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ผู้ประสานงาน : อ.ชิตชไม วิสตุล
 โทร 02-9972222 ต่อ 1696

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University T. (66)
เมืองเอก ถ.พหลโยธิน Muang-Ake, Paholyothin Rd. F. (66)
จ.ปทุมธานี 12000 Pathumthani 12000, Thailand E. info

คณะศึกษาศาสตร์
ที่ ศษ.4800/776

15 มกราคม 2556

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย
เรียน นางวาณี ชูพิพัฒน์
รองผู้อำนวยการโรงเรียนสารวิทยา
สิ่งที่ส่งมาด้วย คำโครงวิทยานิพนธ์จำนวน 1 ฉบับ

ด้วยนายปฎล มาลากุล ณ อยุธยา นักศึกษารหัส 5408155 หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต กำลังดำเนินการวิจัยเรื่อง การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษาในทัศนะของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา EDU 695 วิทยานิพนธ์

ขณะนี้นักศึกษาอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของ นายปฎล มาลากุล ณ อยุธยา ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และคณะฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน จึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร.รุจา ผลสวัสดิ์)
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ผู้ประสานงาน : อ.ชิตชไม วิสุตกุล
โทร 02-9972222 ต่อ 1696

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University T. (66) 2997 221
เมืองเอก ปทุมธานี 12000 Muang-Ake, Pathumthani Rd. F. (66) 2791 571
จ.ปทุมธานี 12000 Pathumthani 12000, Thailand E. info@rsu.ac.th

คณะศึกษาศาสตร์

ที่ ศษ.4800/777

15 มกราคม 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ Try out

เรียน ดร.ซิสเตอร์ บุษบา ชูวิรัช

ผู้อำนวยการโรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์

ด้วยนายปฎล มาลากุล ณ อยุธยา นักศึกษารหัส 5408155 หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต กำลังดำเนินการวิจัยเรื่อง การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษาในทัศนะของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา EDU 695 วิทยานิพนธ์

ขณะนี้ข้าพเจ้าอยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านให้ นายปฎล มาลากุล ณ อยุธยา ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานในสังกัดของท่านเพื่อใช้ในการวิจัยนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดขอความอนุเคราะห์จากท่านในการให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยดังกล่าว และคณะขอขอบพระคุณท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร.รุจา ผลสวัสดิ์)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ผู้ประสานงาน : อ.ชิตชไม วิสตุล

โทร 02-9972222 ต่อ 1696

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University T. (66) 2997 22
 เมืองเอก ก.พ.ลยธบุรี Muang-Ake, Patholyothin Rd. F. (66) 2791 57
 จ.ปทุมธานี 12000 Pathumthani 12000, Thailand E. info@rsu.ac.th

คณะศึกษาศาสตร์
 ที่ ศษ.4800/778

15 มกราคม 2556

เรื่อง ขออนุมัติคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัย
 เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2

เนื่องด้วยนายปฏิล มาลากุล ณ อยุธยา นักศึกษารหัส 5408155 หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต กำลังดำเนินการวิจัยเรื่อง การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษาในทัศนะของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา EDU 695 วิทยานิพนธ์

ขณะนี้นักศึกษาอยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปได้อย่างมีความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต จึงใคร่ขออนุมัติคราะห์จากท่านให้นายปฏิล มาลากุล ณ อยุธยา ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยจากหน่วยงานในสังกัดของท่านเพื่อใช้ในการวิจัยนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดขออนุมัติคราะห์จากท่านในการให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยดังกล่าว และคณะ ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร.รุจา ผลสวัสดิ์)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ผู้ประสานงาน : อ.ชิตชไม วิสุตกุล
 โทร 02-9972222 ต่อ 1696

ที่ ศธ ๐๔๐๗๗/๗๖๒

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต
ถนนกาญจนาภิเษก อ.บางใหญ่ จ.จันทบุรี ๑๑๑๔๐

๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียน.....

ด้วย นายปฎล มาลากุล ณ อยุธยา นักศึกษารหัส ๕๔๐๘๑๕๕ หลักสูตรศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต กำลังดำเนินการวิจัย
เรื่อง “การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษา
ในทัศนะของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๒ ” จึงมีความจำเป็นที่
จะต้องเก็บข้อมูลจากครู ในโรงเรียนของท่าน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๒ พิจารณาแล้วเห็นว่าการวิจัย
ดังกล่าวมีประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา จึงเห็นควรให้การสนับสนุน ทั้งนี้ ข้อมูลที่ได้
จากการเก็บรวบรวมจะนำไปวิเคราะห์ในภาพรวม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ให้ นายปฎล มาลากุล ณ อยุธยา เก็บรวบรวม
ข้อมูลเพื่อการวิจัยดังกล่าว และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนันต์ สุขกัต)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

ปฏิบัติราชการแทนผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

กลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน

โทร./โทรสาร ๐ ๒๕๙๕ ๐๕๓๑ - ๔ ต่อ ๑๕

ภาคผนวก ข

1. รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
2. ตารางแสดงการวิเคราะห์ค่า IOC

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รศ.ประทุม เป้ณสุวรรณ	อาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต
2. นายวันชัย คงเพ็ชร	ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม ศึกษา เขต 2
3. นายเฉลียว พงศาปาน	ผู้อำนวยการ โรงเรียนราชวินิตบางเขน
4. นายประดิษฐ์ แก่นหอม	รองผู้อำนวยการ โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง
5. นางวาณี ชูพิพัฒน์	รองผู้อำนวยการ โรงเรียนสารวิทยา

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

ตารางแสดงการวิเคราะห์ค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญ เรื่อง การบริหาร โรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาล
 ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษา ในทัศนะของครู ในสังกัดสำนักงานเขต
 พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัว เขต 2

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 4	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 5	R	IOC
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
7	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
10	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
22	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
23	+1	+1	+1	+1	+1	5	1

ตารางแสดงการวิเคราะห์ค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญ เรื่อง การบริหาร โรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาล
 ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษา ในทัศนะของครู ในสังกัดสำนักงานเขต
 พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัว เขต 2

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 4	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 5	R	IOC
24	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
25	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
26	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
27	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
28	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
29	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
30	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
31	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
32	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
33	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
34	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
35	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
รวม	35	35	35	33	35	173	34.6

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน
ระดับมัธยมศึกษา ในทัศนะของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เขต 2

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของ
ผู้บริหารและเพื่อเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหาร ตามความ
คิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเขต 2
2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่
ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษาในสำนักงาน
เขตการศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ ของครู โรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษาในสำนักงานเขต
การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล (โปรดแสดง
ความคิดเห็น)
3. คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์และมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการศึกษา จึงขอความกรุณาจาก
ท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามนี้ให้ครบทุกข้อ
4. ข้อมูลที่ท่านได้กรุณาตอบแบบสอบถามนี้จะถือเป็นความลับโดยผู้ศึกษาจะนำเสนอผล
การศึกษาในภาพรวม โดยไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่อย่างใดทั้งทางตรงและทางอ้อม
ขอขอบคุณท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ด้วยความตั้งใจจริง

ขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ปฎุล มาลากุล ณ อยุธยา

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยรังสิต

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องว่างที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ
 ชาย   หญิง

2. อายุ
 ต่ำกว่า 25 ปี
 25 – 35 ปี
 36 - 45 ปี
 46 – 55 ปี
 55 ปี ขึ้นไป

3. ประสบการณ์การทำงาน
 ต่ำกว่า 5 ปี
 5 – 10 ปี
 11–16 ปี
 มากกว่า 16 ปี

4. ระดับการศึกษา
 ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี
 ปริญญาตรี
 สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป

5. ระดับตำแหน่ง
 เจ้าของโรงเรียนหรือผู้รับใบอนุญาต
 ผู้อำนวยการ
 ครูผู้สอน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของครูมัธยมโรงเรียนเอกชนต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

คำชี้แจง โปรดพิจารณาถึงความคิดเห็นของครูมัธยมโรงเรียนเอกชนต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 โดยทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน เกณฑ์ระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ประกอบด้วย

ระดับ 5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
ระดับ 3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อ	ความคิดเห็นของครูมัธยมโรงเรียนเอกชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2	ระดับความคิดเห็น								
		5	4	3	2	1				
หลักนิติธรรม										
1	โรงเรียนได้ปฏิบัติตามระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน หรือตามที่ สพฐ.เขต 2 นนทบุรี กำหนด									
2	โรงเรียนมีการให้ความรู้แก่ครูในเรื่องกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ สิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบ									
3	โรงเรียนมีการปรับปรุงกฎ ข้อบังคับ ระเบียบต่างๆ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงเสมอ									
4	มีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร หรือกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของครู ให้ทราบอยู่เสมอ									
5	ผู้บริหารโรงเรียน ตลอดจนครูยึดหลักนิติธรรมในการปฏิบัติหน้าที่									
6	โรงเรียนมีโครงการหรือกิจกรรมด้านการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมแก่บุคลากรเป็นประจำทุกปี									
7	โรงเรียนมีการสนับสนุนให้ใช้หลักคุณธรรมอย่างกว้างขวาง เพื่อการปฏิบัติงานและการบริหารงานที่ดี									

ข้อ	ความคิดเห็นของครูมัธยมโรงเรียนเอกชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
หลักคุณธรรม						
8	ผู้บริหาร โรงเรียน ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตบนพื้นฐานของคุณธรรม ศีลธรรมและจริยธรรม					
9	ครูของโรงเรียนใช้หลักคุณธรรมในการทำงาน					
10	ผู้บริหารและครูไม่กระทำผิดตามระเบียบ ข้อบังคับและวิธีปฏิบัติของโรงเรียน					
11	มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานโดยหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอก					
12	มีการวิเคราะห์ จัดทำแผนและสร้างปัจจัยชี้วัดในการปฏิบัติงานของหน่วยงาน					
หลักความโปร่งใส						
13	การบริหารโรงเรียนในด้านต่างๆ มีการสรุปผลโดยเปิดเผยและเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบได้ เช่น แผนงานจัดทำโครงการต่างๆ ของโรงเรียน ข้อมูลด้านการเงิน งบประมาณประจำปี และรายงานการประชุมในวาระต่างๆ เป็นต้น					
14	โรงเรียนมีคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความซื่อสัตย์					
15	โรงเรียนมีระบบการตรวจสอบ ลงโทษผู้กระทำความผิดทุจริต ตามกระบวนการที่มีความยุติธรรมอย่างจริงจัง					
16	โรงเรียนมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ครู ตลอดจนผู้ปกครองอย่างโปร่งใส ตรงไปตรงมา					
17	โรงเรียนมีระบบการคัดเลือกครูและบุคลากรที่มีความยุติธรรม					
18	โรงเรียนมีขั้นตอน ระเบียบการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างที่มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ตามแผนที่ได้กำหนดไว้					
19	ครูมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานของโรงเรียน					

ข้อ	ความคิดเห็นของครูมัธยม โรงเรียนเอกชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
หลักความโปร่งใส						
20	ผู้บริหาร โรงเรียนสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่ม หรือ สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ					
21	ผู้บริหารรับฟังเรื่องร้องเรียนจากครูผู้ปฏิบัติงานในการดำเนินงานของโรงเรียนและดำเนินการแก้ไขปัญหาคือ ร้องเรียนของครู					
หลักการมีส่วนร่วม						
22	ผู้บริหาร โรงเรียนมีการสำรวจความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการริเริ่ม โครงการต่างๆ ของโรงเรียน และมีการนำเอาความคิดเห็นมาใช้ในการบริหารโรงเรียน					
23	ผู้บริหาร โรงเรียนเปิดโอกาสให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานต่างๆ					
24	ผู้บริหาร โรงเรียนได้แก้ปัญหาดังกล่าว ตามข้อเสนอของครู เป็นอย่างดี					
25	ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติงานมีการปรึกษาหารือใน การทำงานด้านต่างๆ อยู่เสมอ					
หลักความรับผิดชอบ						
26	ครูผู้ปฏิบัติงานได้รับ โอกาสให้เสนอแนะ ปัญหา วิธีการ					
27	ผู้บริหาร โรงเรียนมีการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ ชัดเจน รวมทั้งคำสั่งมอบหมายหน้าที่การทำงานด้วยความ รับผิดชอบแก่ครูอย่างชัดเจน					
28	ผู้บริหาร โรงเรียน รับฟังข้อเสนอ ข้อร้องเรียนของครูด้าน ต่างๆ ไปดำเนินการอย่างเต็มความสามารถ					
29	ผู้บริหาร โรงเรียนมีการติดตามผลการดำเนินงานของครูอย่าง สม่าเสมอ เพื่อตรวจสอบผลงานให้เป็นไปตามมาตรฐาน การปฏิบัติงาน					

ข้อ	ความคิดเห็นของครูมัธยม โรงเรียนเอกชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
หลักความรับผิดชอบ						
30	มีการกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติงานตามความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงาน					
31	โรงเรียนมีการบริหารงบประมาณด้านการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและเกิดความคุ้มค่า					
32	การปฏิบัติงานภายในโรงเรียนสามารถเกิดผลสำเร็จด้านต่างๆ เป็นที่น่าพอใจของทุกฝ่ายได้อย่างดี					
33	โรงเรียนมีการรณรงค์ให้ทุกฝ่ายรวมทั้งนักเรียนให้มีความประหยัดในทุกๆ ด้าน เช่น ประหยัดน้ำ, ไฟ การนำกระดาษที่ใช้งานแล้วกลับมาใช้งานใหม่ (re use)					
34	การใช้ทรัพยากรในการดำเนินงานมีความสอดคล้องกับงบประมาณและประหยัด					
หลักความคุ้มค่า						
35	การบริหารงานภายในโรงเรียนสร้างความพึงพอใจแก่ผู้ปฏิบัติงานอย่างทั่วถึง					

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ ของครูมัธยมในโรงเรียนเอกชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

คำชี้แจง ขอให้ท่านเขียนความคิดเห็นเพิ่มเติม เกี่ยวกับการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษา ในทัศนะของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ทั้งปัญหาและข้อเสนอแนะตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

ข้อเสนอแนะ

.....
 .....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	ปฎุฒ มาลากุล ณ อยุธยา
วัน เดือน ปีเกิด	19 กันยายน พ.ศ. 2497
ประวัติการศึกษา	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ศษ.บ. สาขาศึกษาศาสตร์, 2528 มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม กรุงเทพมหานคร บธ.ม. สาขาการจัดการทั่วไป, 2550 มหาวิทยาลัยรังสิต ศษ.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, 2556
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	222/108 หมู่บ้านลัดดารมย์ ถนนราชพฤกษ์ ตำบลบางรักน้อย อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี 11000
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนอนุบาลพิชาดา 164/708 ถนนบ้านกล้วย - ไทรน้อย ตำบลพิมลราช อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี 11100
ตำแหน่งในปัจจุบัน	ผู้รับใบอนุญาต/ผู้อำนวยการโรงเรียน